

บ้านมอญนครสวรรค์

องค์ บรรจุน

ชุมชนมอญในจังหวัดนครสวรรค์ มีที่มาเช่นเดียวกับชุมชนมอญแห่งอื่นๆ ของไทย กล่าวคือ เป็นกลุ่มชาวมอญที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในเมืองมอญ (พม่าปัจจุบัน) ต่อมาได้อพยพเข้าสู่เมืองไทย อันสืบเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมือง เนื่องจากถูกพม่ารุกราน ชาวมอญส่วนหนึ่งได้อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในเมืองไทย ชาวมอญจึงกลายเป็นชนชาติที่ไร้แผ่นดินมาจนกระทั่งปัจจุบัน

ชาวมอญที่อพยพเข้ามาเมืองไทยอย่างเป็นทางการนั้น พระมหากษัตริย์โปรดฯ ให้ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณรอบๆ เมืองหลวง ที่ราบลุ่มริมแม่น้ำภาคกลาง ได้แก่ ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง ชัยนาท สิงห์บุรี นครนายก ปราจีนบุรี ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรสงคราม สมุทรปราการ สมุทรสาคร กรุงเทพฯ ฉะเชิงเทรา เพชรบุรี ระยอง ชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ บางส่วนตั้งภูมิลำเนาอยู่แถบภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง ตาก กำแพงเพชร สุโขทัย นครสวรรค์ อุทัยธานี อันเป็นเขตเมืองที่อยู่ติดชายแดนระหว่างเมืองไทยและมอญเดิม ทางอีสาน ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ ทางใต้ ได้แก่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี

ชุมชนมอญในจังหวัดนครสวรรค์มิได้เป็นชุมชนที่พระมหากษัตริย์โปรดฯ พระราชทานให้แต่แรก เป็นการอพยพโยก

หน้าร้านเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ

ย้ายในภายหลังเมื่อบ้านเมืองขยายตัว พื้นที่ทำกินคับแคบ และการแสวงหาแหล่งทำกินใหม่ๆ ชาวมอญกลุ่มหนึ่งจากปากเกร็ด นนทบุรี และสามโคก ปทุมธานี ซึ่งเป็นชุมชนต้นทางของชาวมอญนครสวรรค์ ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำสวน ปั่นอิฐมอญ และเครื่องปั้นดินเผา ในอดีตอาชีพเครื่องปั้นดินเผานั้นนับว่าเป็นอาชีพที่สำคัญ เพราะภาชนะใช้สอยในครัวเรือนล้วนเป็นดินเผาทั้งสิ้น ซึ่งอาชีพดังกล่าวได้ก่อให้เกิดอีกอาชีพหนึ่งตามมาคือ การค้าขายเครื่องปั้นดินเผาทางเรือ ทำให้ชุมชนมอญบริเวณลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน (ไหลรวมเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา) ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ลุ่มน้ำท่าจีน และลุ่มน้ำป่าสัก มีการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนสินค้ากันเสมอ และบ่อยครั้งลงท้ายด้วยการแต่งงานระหว่างกัน กล่าวคือในอดีตชาวมอญปากเกร็ดและสามโคก มักเดินทางไปขายเครื่องปั้นดินเผายังที่ต่างๆ รวมทั้งย่านจังหวัดนครสวรรค์ด้วย เมื่อเครื่องปั้นดินเผาหมดก็จอดเรือถากป่าเผาปลูกข้าวและพืชไร่ เมื่อไร่นาให้ผลผลิตก็เก็บเกี่ยวลงเรือกลับปากเกร็ดและสามโคก ต่อมาภายหลังเกิดการติดที่และไม่ต้องการขึ้นล่องอีกต่อไป รวมทั้ง

นางมาลี เรืองบุญ ผู้ริเริ่มการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีมอญ

เด็กในชุมชนบ้านมอญ สามารถช่วยงานแกะลายง่ายๆ

สภาพเส้นทางการคมนาคมเปลี่ยนแปลง มีการสร้างเขื่อนเจ้าพระยา ประกอบกับเส้นทางคมนาคมทางรถยนต์สะดวกขึ้น จึงลงหลักปักฐานในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ และอีกหลายจังหวัดมีน้ำเจ้าพระยาจากการศึกษาพบว่าในเขตจังหวัดนครสวรรค์นั้นมีชุมชนมอญกระจายอยู่ใน ๓ อำเภอ ได้แก่ ตำบลบ้านแก่ง ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง ตำบลบางมะฝ่อ อำเภอโกรกพระ และตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี

บ้านมอญ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมืองนครสวรรค์ ไม่ปรากฏหลักฐานระยะเวลาการตั้งชุมชนอย่างชัดเจน มีเพียงคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ว่าอพยพมาในราว พ.ศ. ๒๓๙๘ แต่แรกนั้นมีเพียงชาวมอญจากปากเกร็ดเพียง ๔ ครอบครัวเท่านั้น ตระกูลเริ่มแรกได้แก่ ช่างปั้น เลี้ยงสุข แก้วสุทธิ และ เรืองบุญ ต่อมา มีการอพยพมาเพิ่มเติมภายหลังอีกจำนวนหนึ่ง ปัจจุบันมีประชากรทั้งสิ้นราว ๒๐๐ หลังคาเรือน ชาวบ้านมอญส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา อยู่ริมแม่น้ำปิง นอกจากงานหัตถกรรมขึ้นชื่อแล้ว ความโดดเด่นอีกสิ่งหนึ่งคือ **งานประเพณีสงกรานต์**

ปัจจุบันชาวมอญบ้านมอญได้มีการรวมตัวกันรื้อฟื้นประเพณีสงกรานต์และการละเล่น เช่น สะบ้า มอญรำ จนเป็นที่รู้จักแพร่หลายในทุกวันนี้ แม้จะเป็นที่น่าเสียดายว่าในปัจจุบันชาว

โบสถ์ (วิหาร) แก้ววัดเกาะหงษ์

เจดีย์โบราณหน้าวัดเกาะหงษ์

เรือ "หงษ์ทอง" ชนะเลิศประเทศไทย ปี ๒๕๑๔

มอญบ้านแก่งไม่มีการใช้ภาษามอญในการสื่อสารทั้งการพูดและเขียนอีกแล้ว มีเพียงเรื่องเล่าว่าต่างสืบเชื้อสายมาจากบรรพชนมอญ บางท่านยังจดจำและพูดภาษามอญได้บ้าง แต่นับว่าน้อยมาก อย่างไรก็ตามชุมชนบ้านมอญและชุมชนมอญปากเกร็ดยังคงมีการไปมาหาสู่ถึงกันไม่ขาดสาย มีการศึกษาเรียนรู้แลกเปลี่ยนเทคโนโลยีการปั้นเครื่องปั้นดินเผาระหว่างกัน ถ่ายทอดทางวัฒนธรรมมอญให้แก่กัน แสดงให้เห็นถึงสายใยความเป็นเครือญาติของคนในสองชุมชนนี้ได้เป็นอย่างดี

บ้านเกาะหงษ์ เป็นชุมชนมอญอีกแห่งหนึ่งในตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง นครสวรรค์ มีวัดเกาะหงษ์เป็นศูนย์กลางของชุมชน สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๓๖ อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันยังคงสืบทอดประเพณีสงกรานต์แบบมอญ การเล่นสะบ้า การเล่นลูกช่วง มอญซ่อนผ้า และการแข่งเรือ โดยเฉพาะการแข่งขันเรือเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดมาแต่เมื่อครั้งที่ชาวมอญยังคงอาศัยอยู่ในเมืองหงสาวดีซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้เป็นข้อเท็จจริงที่พบได้ตามชุมชนมอญทั่วไปในเมืองมะละแหม่ง มะละแหม่ง และเมืองมอญริมแม่น้ำในประเทศพม่าในปัจจุบัน ทุกวัดต่างมีเรือยาวประจำหมู่บ้าน ครั้นถึงเทศกาลออกพรรษาจะมีประเพณีแข่งเรือระหว่างหมู่บ้านที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ปัจจุบันเรือยาวบ้านเกาะหงษ์เป็นที่รู้จักดีในจังหวัดนครสวรรค์ ด้วยเป็นชุมชนที่ริเริ่มการแข่งขันเรือยาวเป็นแห่งแรกของจังหวัด สามารถคว้ารางวัลชนะเลิศเรือยาว

หม้อใหม่เรือน ชาวบ้านเขาทอง

การละเล่นรำไท่น บ้านเขาทอง

แห่งประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ นอกจากนี้ยังคงมีเรื่องเล่าสืบทอดต่อกันมาภายในชุมชนว่า ชาวบ้านเกาะหงษ์ในอดีตนั้นเป็นชุมชนมอญเก่าแก่ ด้วยยังคงปรากฏเสาหงส์อยู่หน้าวัด รวมทั้งลวดลายปูนปั้นขอบประตูและหน้าต่างโบสถ์หลังเก่าที่มีศิลปะแบบมอญ กรมศิลปากรระบุว่า เป็นศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย ถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น^๕ นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์สำคัญอันเป็นความภาคภูมิใจของชาวบ้านเกาะหงษ์ได้แก่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๙ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จประพาสต้น และได้แวะที่วัดเกาะหงษ์ พร้อมกับเข้ากราบนมัสการพระประธานในพระอุโบสถอีกด้วย

บ้านบางมะฝ่อ ชุมชนริมน้ำเจ้าพระยา ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลบางมะฝ่อ อำเภอโกรกพระ ตามประวัติกล่าวว่าเป็นชุมชนโบราณก่อนประวัติศาสตร์^๖ ส่วนวัดบางมะฝ่อในปัจจุบันสร้างเมื่อราว พ.ศ. ๒๓๒๒ ผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนระบุว่า เป็นชุมชนชาวไทยแท้ดั้งเดิม^๗ แต่ในขณะเดียวกันการสำรวจของกรมศิลปากรพบว่าในอดีตมีผู้ใช้ภาษามอญอยู่ในชุมชนแห่งนี้ราว ๓๐๐ คน^๘ ต่อมา มีการรับวัฒนธรรมมอญ เช่น การเลี้ยงข้าวแช่ การเล่นส่บ้า เข้าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมบ้านบางมะฝ่อ โดยผู้ที่มาเผยแพร่ได้แก่ **นางชีพลอย (ตันตระกูล ทองพิทักษ์ในปัจจุบัน)** ซึ่งเป็นภรรยาคนหนึ่งของพระยาปทุม หัวหน้าชาวมอญที่อพยพเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ ๓ และตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เมืองสามโคก

ปทุมธานี^๙ แม้ไม่มีผู้ใดยืนยันได้ว่า นางชีพลอยเป็นชาวมอญหรือไม่ แต่การที่นางชีพลอยได้เป็นภรรยาของพระยาปทุมก็มีเหตุให้เชื่อได้ว่าคงมีเชื้อมอญ แต่อาจเป็นชาวมอญที่อพยพเข้ามาอยู่เมืองปทุมธานีตั้งแต่สมัยอยุธยาหรือธนบุรี รวมทั้งมีการอพยพมาพร้อมเครือญาติตั้งชุมชนที่บ้านบางมะฝ่อนานแล้ว แต่ยังมีสายสัมพันธ์กับเครือญาติที่สามโคกจากสายสัมพันธ์ทางใดทางหนึ่ง ต่อมาจึงได้เป็นภรรยาของพระยาปทุม ภายหลังเมื่อโยกย้ายกลับมาอยู่ที่บ้านบางมะฝ่อ (ไม่ว่าด้วยเหตุผลใดก็ตาม ซึ่งอาจมีจิตใจฝักใฝ่ในพระพุทธศาสนา ต้องการครองเพศเป็นชีก็เป็นได้ เนื่องจากมีชื่อเรียกกันหน้าว่า “นางชี”) กระทั่งได้มีโอกาสทำข้าวแช่ถวายพระวัดบางมะฝ่อจนเป็นที่ขึ้นชอ และกลายเป็นประเพณีเลี้ยงข้าวแช่ในเทศกาลสงกรานต์ที่บ้านบางมะฝ่อสืบมาจวบจนปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่านางชีพลอยจะมีได้มีเชื้อสายมอญ แต่ลูกหลานที่เกิดจากนางชีพลอยก็ย่อมมีเชื้อสายมอญทางบิดา คือพระยาปทุม แต่กระนั้นก็ยังกล่าวได้ว่านางชีพลอยเป็นผู้ที่นิยมวัฒนธรรมประเพณีมอญมากผู้หนึ่ง จึงได้นำวัฒนธรรมการกินข้าวแช่ และประเพณีการเล่นของมอญหลายชนิดมาเผยแพร่ยังบ้านบางมะฝ่อแห่งนี้

บ้านเขาทอง เป็นชุมชนมอญแห่งเดียวในนครสวรรค์ที่ตั้งชุมชนอยู่ห่างลำน้ำโดยตั้งอยู่ บนที่ราบเนินเขาตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี การดำเนินชีวิตของชาวบ้านเขาทองในปัจจุบันไม่ปรากฏลักษณะแบบมอญทั้งภาษาพูดและเขียน มีเพียงเรื่องเล่าจากผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนและเอกสารบันทึกเรื่องราวในอดีต ซึ่งมีผู้สันนิษฐานว่าชาว

ชุดแต่งกายนาครก่อนบวช บ้านเขาทอง

มอญบ้านเขาทองเป็นกลุ่มชาวมอญที่อพยพมาจากเมืองมอญ (พม่าปัจจุบัน) โดยตรง แตกต่างจากชุมชนมอญแห่งอื่นในนครสวรรค์^๙ ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้จากหลักฐานทางด้านสถาปัตยกรรม ได้แก่ การก่อสร้างโบสถ์หันหน้าทางทิศตะวันตก การใช้ภาษาของผู้คนในชุมชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ กล่าวคือ การพูดด้วยสำเนียงแปร่งและหนัก รวมทั้งงานประเพณีการเล่นที่เป็นเอกลักษณ์แบบมอญ ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ เพลงโกลกแป้ง (ร้องรำประกอบการเล่นโกลกแป้งขนมจีน ลักษณะเดียวกับชาวมอญปทุมธานี) ประเพณีการจับข้อมือสาว ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ประเพณีการบวช การเล่นเข้าผี และการนับถือผีเรือน^{๑๐} ซึ่งชนบทในการนับถือผีมีรายละเอียดแตกต่างไปจากชุมชนมอญแห่งอื่น เป็นต้นว่า การตั้งหม้อใหม่ (หม้อผี) ขนาดเล็ก จำนวน ๓ ใบ เป็นตัวแทนของปู่ย่าตายาย หม้อแต่ละใบบรรจุอาหารและสิ่งของสำคัญในพิธี แขนงไว้ที่เสาผีในห้อง และทุกครั้งที่มีการจัดงานขึ้นภายในบ้าน เช่น งานบวช งานแต่ง ลูกหลานในบ้านจะต้องจุดธูปเทียนบอกกล่าวหนึ่งผีทุกครั้ง

เมื่อถึงเวลา ๑๕ ค่ำ เดือนยี่ของทุกปี แต่ละบ้านจะนำหม้อใหม่ ของตนออกมาตั้งบนศาลที่สร้างขึ้นชั่วคราว รวมกันบริเวณกลางหมู่บ้าน ประกอบพิธีเลี้ยงผีโรง (พ่อบ้าน พ่อใหญ่ แม่ยาย แม่นายย่า) ร่วมกัน หากบ้านใดไม่ออกมาร่วมก็ต้องมอบเงินให้แก่กองกลางเพื่อช่วยสนับสนุนงานดังกล่าวตามจำนวนที่ตกลงกัน รายละเอียดดังกล่าวข้างต้นมีคติในการนับถือผีคล้ายกับชาวมอญทั่วไป แตกต่างกันที่รายละเอียด เช่น หิ้งผีของชาวมอญแห่งอื่นมักใช้หีบ หรือกระบุงผ้าเพียงใบเดียว ขนาดใหญ่เท่าที่ใช้งานโดยทั่วไป บรรจุผ้าห่ม ผ้าห่ม แหวนทองหิ้วพลอยแดง ๑ วง และหรือตามข้อกำหนดของผีแต่ละตระกูล แขนงไว้ที่เสาผีในเรือนเจ้าบ้านชั้นใน การเลี้ยงผีจะกระทำอย่างง่าย ๆ เป็นการภายในครอบครัวช่วงสงกรานต์ แต่หากมีการกระทำผิดผีเกิดขึ้น เช่น มีคนป่วย คนหาย จึงจะกระทำพิธีรำผีขึ้นในบ้าน ซึ่งเป็นพิธีใหญ่ ต้องบอกกล่าวสมาชิกทุกคนในตระกูลให้มาร่วมงานจัดเตรียมอาหาร ข้าวของประกอบพิธีกรรม ปิ่พาทย์มอญ โดยจะประกอบพิธีเฉพาะเมื่อมีเหตุไม่ปกติเกิดขึ้นในครัวเรือนเท่านั้น ไม่ต้องประกอบพิธีทุกปี และไม่ต้องกระทำร่วมกับบุคคลอื่นที่อยู่นอกตระกูลแต่อย่างใด

กล่าวโดยสรุปคือ ชุมชนมอญในจังหวัดนครสวรรค์ยังคงมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณีมอญผสมผสานอยู่ในชีวิตประจำวันอย่างแนบแน่นและกลมกลืนกับผู้คนในชุมชนข้างเคียง หลายสิ่งไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างได้ ด้านหนึ่งนับเป็นสิ่งดีเมื่อชุมชนที่มีความต่างทางด้านวัฒนธรรมสามารถอยู่ร่วมกัน แบ่งปันและเปลี่ยนถ่าย

วัฒนธรรมไปมาระหว่างกันได้อย่างกลมกลืน ขณะเดียวกันสังคมในปัจจุบัน ผู้คนที่มีมรดกอารยธรรมเฉพาะตนได้หันมาสนใจและต้องการแสดงออกทางด้านอัตลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์ของตนมากยิ่งขึ้น นับว่าเป็นสิ่งควรยกย่องที่กลุ่มชาติพันธุ์ใดๆ จะลุกขึ้นมาธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน เป็นการคงไว้ซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชาติไทย อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้แต่ละกลุ่มชนในเมืองไทยรู้จักรักและหวงแหน รวมทั้งรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมองค์รวมที่มีได้ถูกกีดกันออกไปจากความเป็นไทยภาคกลาง เพียงเพราะมีวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มของตนต่างออกไป ทั้งนี้ไม่ควรลืมเตือนว่า สังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม วัฒนธรรมทั้งหมดทั้งมวลล้วนก่อเกิดมาจากวัฒนธรรมที่หลากหลายจากกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มเล็กกลุ่มน้อยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญอยู่ในสังคมไทยทั้งสิ้น

เชิงอรรถ

^๙ มาลี เรืองบุญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, องค์ บรรจุน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้าน เลขที่ ๑๖/๔ หมู่ ๑ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑.

^{๑๐} จินดา ทาพิทย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, องค์ บรรจุน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้าน เลขที่ ๕๕/๒ หมู่ ๑ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑.

^{๑๑} เสรี ชาเลลา, และคณะ. (๒๕๕๕). **กลุ่มชาติพันธุ์: วัฒนธรรมและประเพณีจังหวัดนครสวรรค์**. หน้า ๑๔๐-๑๔๑.

^{๑๒} กรมศิลปากร. (๒๕๔๒). **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดนครสวรรค์**. หน้า ๑๑๒.

^{๑๓} กระทรวงวัฒนธรรม. **ข้อมูลวัฒนธรรมอำเภอโกรกพระ, วัดบางมะ ฝ่อ**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.intranet.m-culture.go.th/nakhonsawan/kokpha/temple.htm>. วันที่สืบค้น ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑.

^{๑๔} ชาญ สนธิรักษ์, และคณะ. (๒๕๔๖). **เอกสารเผยแพร่ความรู้ประเพณีการเลี้ยงข้าวแช่ในงานวันสงกรานต์ของชาวบ้านบางมะฝ่อ อำเภอโกรก พระจังหวัดนครสวรรค์**. หน้า ๑.

^{๑๕} กรมศิลปากร. (๒๕๔๒). เล่มเดิม หน้า ๑๒๒.

^{๑๖} ชาญ สนธิรักษ์, และคณะ. (๒๕๔๖). เล่มเดิม. หน้า ๓.

^{๑๗} วันเพ็ญ วัดตูม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, องค์ บรรจุน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ บ้านเลขที่ ๙ หมู่ ๒ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑.

^{๑๘} วันเพ็ญ วัดตูม. (๒๕๑๑). **สงกรานต์ที่ตำบลเขาทอง**. ใน **ชาวกอง**. หน้า ๙๔-๙๕.

จารึกมอญนครสวรรค์

สุกัญญา เบาเน็ด

กินเรานั้นมักเปรียบเปรยอดีตเสมือนกระแสน้ำที่ผ่านแล้วผ่านไปไม่หวนคืน ในแง่มุมหนึ่งการจ่อมจมอยู่กับอดีตก็ไม่บังเกิดประโยชน์ รังแต่จะจุดดิ่งให้ถดถอยไม่ก้าวหน้า แต่ถ้าหากมองว่าอดีตคือความรู้ที่ต้องเรียนรู้อดีตก็คือบทเรียนอันล้ำค่าที่จะทำให้คนเราตระหนักรู้ว่าจุดกำเนิดตัวตนนั้นเป็นใครมาจากไหน และท่ามกลางความหลากหลายที่เป็นจุดเริ่มต้น “มอญ” ก็เปรียบเสมือนเมล็ดพันธุ์ทางวัฒนธรรม ที่ถูกบ่มเพาะบนแผ่นดินผืนนี้มาอย่างช้านาน

ด้วยวาระเสียงร่ำมนัฉบับนี้จะพาท่านทั้งหลายไปรู้จักกับวิถีชีวิตและชุมชนมอญในจังหวัดนครสวรรค์ จึงสละช่องที่พาทวนกระแสธารของกาลเวลาสู่อดีตในการเรียนรู้ร่องรอยหลักฐานมอญโบราณ เพื่อเป็นการเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมอญนครสวรรค์ทั้งอดีตและปัจจุบันให้ชัดเจนขึ้น

จังหวัดนครสวรรค์เป็นพื้นที่หนึ่งที่ปรากฏร่องรอยหลักฐานวัฒนธรรมทวารวดีอย่างชัดเจน อันได้แก่ชุมชนโบราณต่างๆ เช่น เมืองจันเสน เมืองโคกไม้เดน เมืองบน และเมืองทัพชุมพล โดยเฉพาะเมืองทัพชุมพล หรือ เมืองหนองกรด ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๑ ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เมืองโบราณแห่งนี้ได้ค้นพบจารึกมอญบนสฤปดินเผาหลายต่อหลายชิ้น ซึ่งหนึ่งในจำนวนนั้นคือ **จารึกบนสฤปดินเผาเมืองทัพชุมพล ๑** (นว.๗) ค้นพบโดยนายภูธร ภูมธนะ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ขณะดำรงตำแหน่งหัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี ปัจจุบันถูกเก็บรักษาโดยนายแพทย์สำนวน पालวัฒน์ไชย โรงพยาบาลชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท และมีจารึกบนสฤปดินเผาอีกจำนวนหนึ่งที่มีลักษณะเดียวกันนี้เก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร

คติการสร้างสฤปจำลอง

คตินิยมการสร้างสฤปจำลองนั้นเป็นแนวปฏิบัติของพุทธศาสนิกายเจติยวาท หรือ เจติยกะซึ่งมีศูนย์กลางในอินเดียได้ โดยมีความหมายในเชิงสัญลักษณ์คือส่วนใดมถือเป็นศูนย์กลางของสฤปที่เปรียบเสมือนศูนย์กลางของจักรวาลคือเป็น “ครวรรธาตุ” หรือภาชนะบรรจุพระธาตุ และมีความเกี่ยวข้องกับหม้อน้ำ

จารึกสฤปดินเผาเมืองทัพชุมพล ๑ (นว.๗)
จังหวัดนครสวรรค์

“กลศ” หรือ “ปูลณฆฏ” สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ เพื่อเป็นการเสริมความหมายของโดมให้เป็นศูนย์กลางจักรวาลที่มีความอุดมสมบูรณ์ ดังปรากฏในพุทธคัมภีร์โบราณภาษาสันสกฤต “กริยาสังกะหะ” กำหนดให้เป็นสฤปรูปแบบหนึ่งเรียกว่า “กลศกฤต” รูปแบบของสฤปทรงหม้อน้ำในวัฒนธรรมทวารวดีถือเป็นรูปแบบเฉพาะประจำท้องถิ่น ไม่นิยมสฤปขนาดใหญ่เหมือนอย่างอินเดีย แต่มักนิยมทำเป็นสฤปจำลองเพื่ออุทิศเป็นธรรมเจดีย์และเป็นรูปสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า^๑

กลุ่มสฤปจำลองดินเผาที่พบในเมืองทัพชุมพลนั้น มีรูปแบบเช่นเดียวกับสฤปจำลองที่เมืองโบราณอื่นๆ เช่น เมืองโคกไม้เดน จังหวัดนครสวรรค์ เมืองชัยจำปา จังหวัดลพบุรี เมืองนครปฐม เมืองอู่ทอง โดยมีองค์ประกอบหลักดังนี้ คือ โดมทรงหม้อน้ำอยู่บนฐานกลมสูง ปลายฐานบานออก ก้นโค้งมนและมีรูตรงกลางที่อาจเป็นรูรับเดือยในการติดตั้งในศาสนสถาน ส่วนยอดทำเป็นโครงร่างรูปทรงกรวยแบบเรียบๆ โดยขึ้นรูปเป็นชิ้นเดียวกันทั้งองค์ตั้งแต่ก่อนเผา ส่วนยอดมักถูกตีแตก มักปรากฏคำจารึกอักษรแบบหลังปัลลวะสมัยพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๕ เป็น

ภาษามอญ บาลี และสันสกฤต ที่ส่วนล่างของฐานมักจะจารึกเป็นคาถา “**เย ธมฺมา ฯ**” บทธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนาและคำอุทิศ” ดังจารึกบนสถูปดินเผาเมืองทพุมพล ๑ ที่จะกล่าวถึงต่อไป

จารึกมอญบนสถูปจำลอง

จารึกบนสถูปดินเผาเมืองทพุมพล ๑^๕ เป็นการจารึกตัวอักษรลงสถูปจำลองดินเผาขนาดสูง ๓๗ เซนติเมตร ซึ่งได้รับการอ่านและถอดความแล้ว โดยมีลักษณะรูปอักษรสมัยหลังปิดลงในอินเดียภาคใต้ อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๕ มีการจารึกอักษรไว้ ๒ บรรทัด บรรทัดที่ ๑ เป็นภาษามอญ และบรรทัดที่ ๒ เป็นภาษาบาลี

จารึกภาษามอญบรรทัดที่ ๑ อ่านโดย นายเทิม มีเต็ม และ นายจำปา เยื้องเจริญ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาตะวันออกเป็นผู้แปล กล่าวถึง การสร้างสถูปของบรรพบุรุษทั้งสามไว้ใกล้กับวิหาร

คำจารึก **เนอ์กยาก์ปุณตรปิอ์ปรวิหาร**

คำอ่านภาษามอญ **เนอ์ กยักจ ปุณะ ตะระ ป้อย**
ปะร้อป วิหาระ

ส่วนจารึกภาษาบาลีบรรทัดที่ ๒ ศาสตราจารย์นาวาอากาศเอก (พิเศษ) แย้ม ประพัฒน์ทอง เป็นผู้แปล กล่าวถึง “**คาถา เย ธมฺมา ฯ**” ซึ่งเป็นคาถาที่พระอัสสชิเถระได้สำแดงแก่อุปติสสะเป็นคำรบแรก ดังนี้

คำจารึก **เยธมฺมาเหตุปฏภาเยสเหมุํ ๓๐ คโตอา**
หเตสญจโยนิโรโธเอวํวาทีมหาสมโน

คำจารึกเรียงตามคาถา **เย ธมฺมาเหตุปฏภาเยสเเหตุ**
ตถาคโต อาหเตสญจ โย นิโรโธ (จ) เอวํ วาที มหาสมโน

คำแปล พระมหาสมณเจ้าทรงมีวาทีอย่างนี้คือ

ตรัสธรรมที่มีเหตุเป็นแดนเกิด

อนึ่ง ตรัสเหตุของธรรมเหล่านั้น

ตรัสความดับของธรรมเหล่านั้น

และตรัสอุบายเป็นเหตุดับ (ของธรรมเหล่านั้น)

คาถา เย ธมฺมา ฯ นี้ เป็นที่ทราบกันดีว่าคือ บทธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา จากพระสูตรต้นตปิฎกและวินัยปิฎก (มหาวรรค) ในพระไตรปิฎกภาษาบาลี ซึ่งสลักอยู่บนศาสนวัตถุเป็นจำนวนมาก ได้แก่ธรรมจักร พระพิมพ์ ฐานพระพุทธรูป แผ่นศิลา แม่หินบด และสถูปจำลอง^๕

อย่างที่ทราบกันดีว่าในช่วงสมัยทวารวดีระยะเวลาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๗ หรือประมาณ ๙๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว บริเวณ

ประเทศไทยได้ค้นพบศิลาจารึกทั้งหมด ๙๘ หลัก พบว่าจารึกส่วนมากเป็นภาษามอญ เป็นการประกาศกิจกรรมการทำบุญ ใช้กับชนชั้นสูงจนถึงคนสามัญ เช่นเดียวกับภาษาสันสกฤต แต่ต่างกันที่ภาษาสันสกฤตมักจะใช้เป็นประกาศของกษัตริย์และชนชั้นสูงเท่านั้น ส่วนภาษาบาลีมีไว้สำหรับจารึกคาถาในพุทธศาสนาเท่านั้น เช่น คาถา เยธมฺมา และคาถาพุทธอุทาน^๖ ดังนั้นจารึกบนสถูปดินเผาเมืองทพุมพลจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่บ่งบอกถึงการใช้ภาษามอญและภาษาบาลีของกลุ่มคนในวัฒนธรรมทวารวดีในช่วงราวพุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๕ ในบริเวณจังหวัดนครสวรรค์ หรือบ้านเมืองโบราณในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำลพบุรี-ป่าสัก แถบภาคกลางตอนบนของประเทศไทยได้อย่างชัดเจน

ขอขอบคุณ

นางสาวนิตยา กนกมงคล ภัณฑารักษ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกาญจนาภิเษก จังหวัดปทุมธานี ที่อนุเคราะห์ข้อมูลภาพถ่ายสถูปจำลองดินเผาเมืองโบราณทพุมพล

บรรณานุกรม

^๕ ผาสุก อินทวราฐ. “คติความเชื่อของชาวพุทธในรัฐทวารวดี”, เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่องพัฒนาการทางโบราณคดี (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๔), หน้า ๙๗.

^๖ นิตยา กนกมงคล, สถูปทรงหม้อน้ำ ศิลปะทวารวดีที่พบในเขตภาคกลางของประเทศไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗, หน้า ๔๓-๔๔.

^๗ เทิม มีเต็ม และจำปา เยื้องเจริญ, **จารึกโบราณ** (กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, มปป.) หน้า ๓๓-๔๐. อ้างถึงใน พิริยะ ไกรฤกษ์, “ศิลปะโบราณวัตถุที่นครสวรรค์ก่อนพุทธศตวรรษที่ ๑๙, ใน **นครสวรรค์รัฐกึ่งกลาง: รายงานการสัมมนาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น**, (นครสวรรค์: วิทยาลัยครุฑนครสวรรค์, ๒๕๓๘) หน้า ๑๐๙ และ นิตยา กนกมงคล, เรื่องเดิม, หน้า ๒๗.

^๘ กรมศิลปากร, “จารึกสถูปดินเผาเมืองทพุมพล” **จารึกประเทศไทยเล่ม ๒** อักษรปัลลวะ อักษรมอญ พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๒๑, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, ๒๕๒๙), หน้า ๙๕-๙๙.

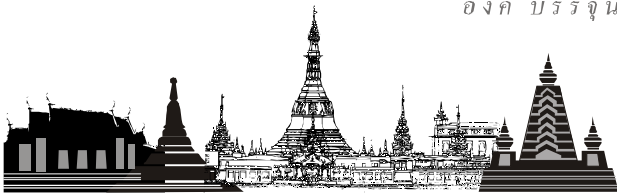
^๙ นพชัย แดงดีเลิศ, **จารึกทวารวดี: การศึกษาเชิงอักษรวิทยา, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๒, หน้า ๓๒.**

^{๑๐} นพชัย แดงดีเลิศ, เรื่องเดิม, หน้า ๓๐-๓๑.

วัดมอญในเมืองไทย ววณรุณ

องค์ บรรจุน

วัดเกาะหงษ์

องค์ บรรจุน

วัดเกาะหงษ์ เป็นวัดโบราณท่ามกลางชุมชนมอญริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ ๖ ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ วัดเกาะหงษ์สร้างขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๓๓๖ ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ชาวบ้านบางกลุ่มเชื่อว่า แต่เดิมมีชื่อเรียกว่า “วัดเกาะ” หรือ “วัดบ้านเกาะ” ซึ่งเข้าใจว่า แต่เดิมบริเวณที่ตั้งวัดคงจะมีน้ำล้อมรอบ มีลักษณะทางภูมิประเทศเป็นเกาะ ชาวบ้านจึงได้ขนานนามวัดอย่างนั้น ต่อมาได้มีการเติมคำว่า “หงษ์” ต่อท้ายเป็น “วัดเกาะหงษ์” ในราวปี พ.ศ. ๒๔๔๕ แต่กรมศิลปากรเชื่อว่าชื่อวัดดังกล่าวคงได้เรียกขานกัน

เสาชมน้ำเจ้าพระยา หน้าวัดเกาะหงษ์

สภาพทั่วไปในบริเวณวัดเกาะหงษ์

มาตามลักษณะเสาชมน้ำที่ชาวบ้านพบเห็นด้านหน้าวัด ทั้งนี้เนื่องจากเป็นชุมชนมอญมาแต่เดิม จึงมักมีเสาชมน้ำเป็นสัญลักษณ์^๑ วัดเกาะหงษ์ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๕ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๘๐ เมตร

ภายในวัดยังประกอบด้วยเจดีย์เก่าแก่อีก ๑ องค์ ตั้งอยู่ด้านหน้าอุโบสถเก่า เป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง ก่ออิฐถือปูน ศิลปะแบบสมัยอยุธยา ซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะเรียบร้อยแล้ว สิ่งสำคัญอื่นๆ ภายในวัด ได้แก่ อุโบสถเก่า (วิหาร) ก่ออิฐถือปูน หลังคาเครื่องไม้ มุงกระเบื้องดินเผา เป็นวิหารขนาด ๕ ห้อง มีขนาดยาว ๒๑ เมตร กว้าง ๘ เมตร มีมุขด้านหน้าและด้านหลัง หลังคาลด ๒ ชั้น เครื่องบนหลังคาประกอบด้วย ช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ นาคสะดุ้ง ปูนปั้นประดับกระจกลี หน้าบันด้านทิศตะวันออกเป็นลายปูนปั้นเรื่องรามเกียรติ์ ด้านตะวันตกเป็นรูปนารายณ์ทรงครุฑ ประตูด้านทิศตะวันออกมีขนาด กว้าง ๑.๕๐ เมตร สูง ๒.๖๐ เมตร ประตูด้านทิศตะวันตกมีขนาด กว้าง ๑ เมตร สูง ๑.๗๓ เมตร ผนังด้านนอกมีรอยพระพุทธรูปขนาดหน้าตักของวิหาร กว้าง ๙๙ ซม. สูง ๑.๗๕ เมตร ภายในอุโบสถ (วิหาร) เก้าแก่ซึ่งถูกทิ้งร้าง มีการค้นพบร่องรอยภาพจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งทางวัดได้ใช้สีเขียนทับไว้ เมื่อสีกะเทาะออก พบภาพจิตรกรรมรูปเทวดา ลักษณะจิตรกรรมเป็นจิตรกรรมต่อเนื่องแบบศิลปะอยุธยา รวมทั้งลวดลายปูนปั้นเหนือขอบประตูและหน้าต่างอุโบสถเก่าหลังดังกล่าว ที่มีศิลปะแบบมอญ กรมศิลปากรระบุว่าเป็นศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลายถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น^๒

นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์สำคัญอันเป็นความภาคภูมิใจของชาวบ้านเกาะหงษ์ได้แก่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๙ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ได้เสด็จประพาสต้น และได้แวะที่วัดเกาะหงษ์ ทรงพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับวัดเกาะหงษ์ไว้ในประพาสต้น ความว่า

เจดีย์โบราณวัดเกาะหงษ์ ก่อนการบูรณะ

“...วันที่ ๑๒ เวลาเที่ยงถึงวัดเกาะหยุดสำหรับกินข้าวได้
ทำมาตามทางแล้วขึ้นบก พบสมภารอายุ ๘๗ ปี เคี้ยวจัดเหมือน
สมเด็จพระเจ้าตากสินฯ ตาบอดข้างหนึ่ง รูปร่างแปลกปลั่งดี วัดใหญ่
รักษาสอาด มีดีทุกอย่างเก่า ๒ หลัง ในโบสถ์จารึกว่า สร้างเมื่อ
ศักราช ๑๑๕๕ (๒๓๓๖) มีของประหลาด พระกระเจายืนรูปร่าง

เจดีย์โบราณวัดเกาะหงษ์ หลังการบูรณะ

ดี ได้ขอพระแล้วให้เงินไว้สร้างเปลี่ยนใหม่ ต่อมาอีกชั่วโมงเศษถึง
นครสวรรค์...”

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่
๕) ทรงพบกับพระสังกัจจายน์ แบบเย็น ของวัดเกาะหงส์ พระองค์
ทรงพอพระทัยเป็นอันมาก ด้วยเห็นพุทธลักษณะที่งดงาม
จึงขออัญเชิญไปจากเจ้าอาวาสวัดเกาะหงส์ แล้วพระราชทาน
พระราชทรัพย์ไว้ให้สร้างขึ้นใหม่เป็นจำนวนเงิน ๑ ชั่ง (๘๐ บาท)
ปัจจุบันพระสังกัจจายน์ที่สร้างขึ้นใหม่นั้นยังคงประดิษฐานอยู่
ภายในโบสถ์วัดเกาะหงส์

ทุกวันนี้ชุมชนมอญบ้านเกาะหงษ์ยังคงสืบทอดวัฒนธรรม
ประเพณีท้องถิ่น ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์แบบมอญ การเล่น
สะบ้า การเล่นลูกช่วง มอญซ่อนผ้า ปิดทองไหว้พระ และการแข่ง
เรือ โดยเฉพาะการแข่งขันเรือเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดมา
แต่เมื่อครั้งที่ ชาวมอญยังคงอาศัยอยู่ในเมืองหงสาวดี
ซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้เป็นข้อเท็จจริงที่พบได้ตามชุมชนมอญทั่วไปใน
เมืองมะละแหม่ง มะละแหม่ง และหมู่บ้านมอญริมน้ำของ
ประเทศพม่าในปัจจุบัน ทุกวัดต่างมีเรือยาวประจำหมู่บ้าน ครั้น
ถึงเทศกาลออกพรรษา ชาวบ้านและวัดจะร่วมกันจัดการแข่งเรือ
อันเป็นประเพณีการแข่งขันเรือระหว่างหมู่บ้านที่สืบทอดกันมาซ้ำ

เรือ “หงษ์ทอง” หน้าวัดเกาะหงษ์

นานแต่โบราณ ทั้งเป็นการแสดงออกถึงความสามัคคีระหว่างหมู่บ้าน และยังสร้างความสนุกสนานเข้าใจให้แก่ผู้ชมทั้งสองฝั่งน้ำ ปัจจุบันเรือยาวบ้านเกาะหงษ์เป็นที่รู้จักดีในจังหวัดนครสวรรค์ ด้วยเป็นชุมชนที่ริเริ่มการแข่งขันเรือยาวเป็นแห่งแรกของจังหวัดนครสวรรค์ และมีช่างแกะเรือยาวฝีมือดี โดยเรือชื่อ “หงษ์ทอง” สามารถคว้ารางวัลชนะเลิศเรือยาวแห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔^๕

ปัจจุบันวัดเกาะหงษ์ก็ได้เป็นชุมชนมอญอย่างในอดีตอีกต่อไปแล้ว เนื่องจากผู้คนกลืนกลายเป็นไทยไปแล้วหมดสิ้น ไม่มีการใช้ภาษามอญในชุมชนอีกต่อไป ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

ผู้คนที่พอจะจดจำเรื่องราวในอดีตรวมทั้งรับรู้ว่าเป็นอดีตของตนมีบรรพชนเป็นชาวมอญนั้นก็นัดน้อยถอยลงอย่างมาก ความเป็นมอญในชุมชนบ้านเกาะหงษ์จึงเลือนลางลงเต็มที จะมีก็แต่เพียงการต่อยอดทางวัฒนธรรมและประเพณีเก่าแก่ อาศัยเรื่องเล่าเก่าเก็บ ผ่านการรื้อฟื้นมรดกทางวัฒนธรรมที่พอจะต่อลมหายใจชุมชนด้วยเม็ดเงินจากกระแสรายการท่องเที่ยว นับว่ายังดีที่บรรพชนมอญยังมีคุณค่าแก่การรำลึกถึงทิ้งเอาไว้ให้ลูกหลานมอญบ้านเกาะหงษ์ในวันนี้

เชิงอรรถ

^๕ ไทยตำบล. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์ วัดเกาะหงษ์. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://ecurriculum.mv.ac.th/elibrary/general/thaitambon/ttrvprovlist.asp-ProvCode=60.htm>. วันที่สืบค้น ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

^๖ กรมศิลปากร. (๒๕๔๒). วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดนครสวรรค์. หน้า ๙๒-๙๓.

^๗ เฟื่องอ้าง. (๒๕๔๒). หน้า ๑๑๒.

^๘ พระครูนิวาสิตคุณ. (ม.ป.ป.). ประวัติวัดเกาะหงษ์. ไม่ปรากฏเลขหน้า.

^๙ จังหวัดนครสวรรค์. (๒๕๓๐). งานแข่งเรือประเพณี จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งถ้านพระราชทาน “สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ๒๔-๒๕ กันยายน ๒๕๓๗ ณ แม่น้ำเจ้าพระยา ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์. หน้า ๒๖.

เสาสงส์ – ธงตะขบ มอญปากลัด

จำหน่าย และรับสั่งทำ เสาสงส์ ธงตะขบ ย่ามสูง โสรง เข็มกลัด ปิ่นปักและสิ่ง
ติดต่อ: ปริญญา กุลปรการ ครอบจักรวาล คุรุสภา คุรุสภา คุรุสภา
เลขที่ ๑๗๗๘ ถนนลัดตระเนง ตำบลลาดตา อำเภอบางปะเตน จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๑๓๐
โทรศัพท์. ๐ ๒๕๖๔ ๓๒๗๒, ๐๘๘ ๐๐๖ ๔๗๗๗

ชัยการดับ

จำหน่ายพันธุ์ไม้ อุปกรณ์ตกแต่งสวน

และ

จำหน่าย-รับซื้อของเก่า

นานาชาติ

พันธุ์ไม้อื่นคัน ไม้ผล

ไม้ดอก ไม้ประดับ

ทั้งเมืองร้อน และเมืองหนาว

รับออกแบบตกแต่งสวน

บริการเป็นกันเอง ราคาไม่แพง

ฟรี

บริการให้คำปรึกษาการตกแต่งสวน

สุภาพ ลือจอร์ โทรศัพท์: ๐ ๒๕๖๓ ๒๘๘๓, ๐๘๕ ๖๓๖ ๕๓๐๓

“คงมีอะไรเกี่ยวพันกับมอญ แต่หนหลัง” สุภรณ์ โอเจริญ ผู้บุกเบิกองค์ความรู้ว่าด้วย “มอญในเมืองไทย”

ทุกวันนี้ผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องมอญในเมืองไทยคงแทบจะไม่มีใครไม่รู้จัก “อาจารย์สุภรณ์ โอเจริญ” อาจารย์ทางด้านประวัติศาสตร์ และ ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้เขียนหนังสือเรื่อง “มอญในเมืองไทย” ที่งานวิชาการด้านมอญศึกษาทั้งหลายใช้อ้างอิง

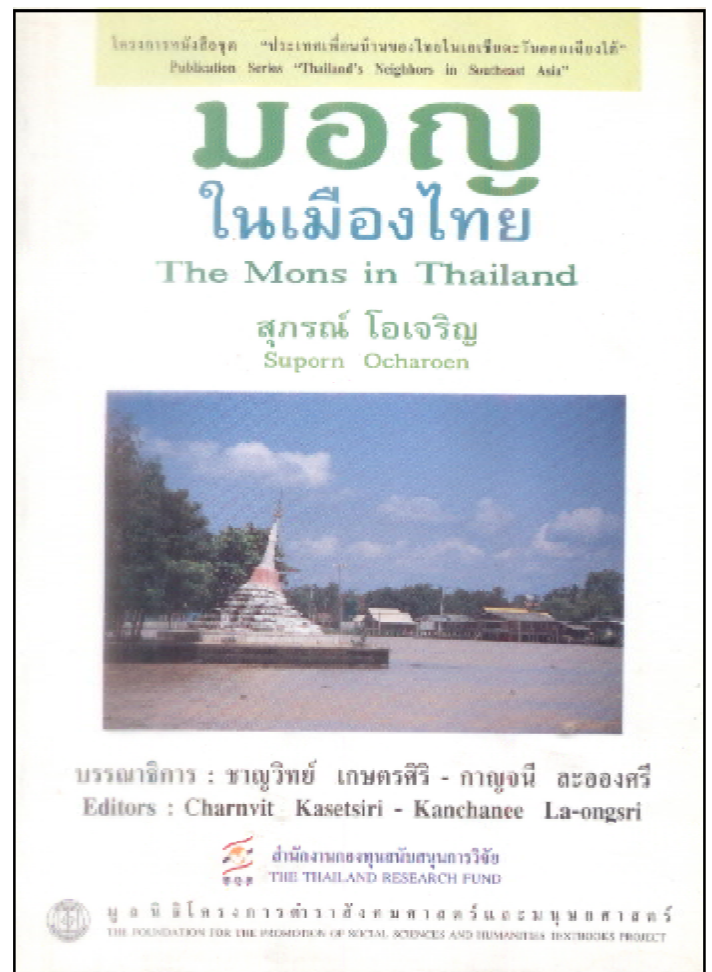
เดิมทีหนังสือเล่มนี้คือวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่อาจารย์สุภรณ์เขียนขึ้นขณะศึกษาอยู่ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยความสนใจเรื่องมอญของอาจารย์เริ่มต้นขึ้นเมื่ออาจารย์เรียนวิชาประวัติศาสตร์ต้นรัตนโกสินทร์ที่มีการกล่าวถึง “เจ้าพระยามหาโยธา” ผู้ซึ่งมีบทบาทอย่างมากในการรับใช้ราชวงศ์ แต่ถึงแม้เจ้าพระยามหาโยธาจะมีบทบาทในประวัติศาสตร์แต่เรื่องราวความเป็นมาของท่านกลับแทบไม่มีให้ศึกษา ด้วยเหตุนี้ อาจารย์สุภรณ์จึงเริ่มสนใจที่จะสืบค้นความเป็นมาของคนมอญในเมืองไทย

แต่อาจารย์สุภรณ์ก็ต้องพบกับอุปสรรค เพราะในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นปีที่อาจารย์เริ่มศึกษาเรื่องมอญนั้น องค์ความรู้เรื่องมอญยังไม่ปรากฏในสังคมไทย เอกสารและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่าด้วยเรื่องมอญในเมืองไทยก็แทบจะไม่มี อาจารย์สุภรณ์ใช้เวลาสืบค้นข้อมูลอยู่ ๑ ปี โดยที่ยังมองไม่เห็นความเป็นไปได้ว่าจะทำเรื่องนี้ให้สำเร็จได้อย่างไร และเกิดความท้อใจขึ้นกระทั่งอาจารย์ได้อ่านบทความของนักวิชาการต่างประเทศที่สรุป

ความมาจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกว่าด้วยเรื่องมอญเมืองไทยในเชิงวัฒนธรรมและบทความนั้นอ้างอิงชื่อ “สุเอ็ด คชเสนี” (ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุเอ็ด คชเสนี แห่งคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ผู้ซึ่งปัจจุบันได้ล่วงลับไปแล้ว) ในฐานะผู้ให้ข้อมูล อาจารย์สุภรณ์จึงคิดว่าคุณหมอสุเอ็ดน่าจะมีวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มของนักวิชาการผู้นั้น อาจารย์จึงได้พยายามติดต่อคุณหมอสุเอ็ดเพื่อขอยืมวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยที่อาจารย์ไม่เคยรู้จักคุณหมอสุเอ็ด และไม่ทราบมาก่อนเลยว่าคุณหมอมีบทบาทมากเพียงใดในเรื่องมอญ

ในที่สุดอาจารย์สุภรณ์ก็ได้ไปพบคุณหมอสุเอ็ดที่โรงพยาบาลศิริราช และพบว่านอกจากคุณหมอจะให้ขอยืมวิทยานิพนธ์ฉบับนั้นแล้ว คุณหมอยังมีหนังสืออีกมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ และยินดีให้อาจารย์ขอยืม รวมทั้งกำชับว่า “ทำให้ดีๆ นะ” และการได้รู้จักกับคุณหมอสุเอ็ดนี้เอง ที่ได้ทำให้อาจารย์สุภรณ์เห็นว่าจะกำหนดทิศทางของวิทยานิพนธ์ไปในลักษณะใด

สิ่งที่อาจารย์สุภรณ์ให้ความสำคัญในการศึกษาเรื่องมอญในเมืองไทย ก็คือการศึกษาถึงประวัติและความเป็นมาของคนมอญ, การอพยพเข้ามาจากเมืองมอญ, บทบาทและฐานะของคนมอญ และการผสมกลมกลืนความเป็นมอญกับสังคมไทย

อ.สุภรณ์ โอเจริญ ม.ราชภัฏนครสวรรค์

โดยในหัวข้อหลังนี้ อาจารย์ตั้งใจจะหาคำตอบว่าคนมอญยังคงความเป็นมอญอยู่มากน้อยเพียงใด และในการตอบคำถามนี้ อาจารย์ต้องลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากคนมอญ โดยในการลงพื้นที่นี้

อ.สุภรณ์ โอเจริญ ในงานเสวนา มอญ-เขมร ศึกษา วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๐

เอง อาจารย์ก็ได้ความช่วยเหลือจากคุณหมอสู่เอ็ดในเรื่องข้อมูล เพราะคุณหมอเองก็คือคนมอญคนหนึ่ง รวมทั้งคุณหมอก็ได้ให้คำแนะนำว่า อาจารย์ควรไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ใดบ้าง ในที่สุดอาจารย์ก็เลือกพื้นที่หลัก ๓ พื้นที่คือ บ้านม่วง จังหวัดราชบุรี, พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยอาจารย์ตั้งใจจะศึกษาเปรียบเทียบพื้นที่ที่มีลักษณะต่างกันทั้งในมิติที่ตั้งของชุมชน, อาชีพของคนในชุมชน และบริบทต่างๆ ของชุมชน ว่าความต่างเหล่านี้ส่งผลต่อการดำรงความเป็นมอญ และการผสมกลมกลืนกับสังคมไทย ต่างกันหรือไม่ อย่างไร

โดยทั่วไป การทำวิจัยในทางประวัติศาสตร์มักใช้หลักฐานและข้อมูลจากเอกสารเป็นหลัก แต่งานของอาจารย์สุภรณ์ได้ขยายฐานของข้อมูลไปยัง “ประวัติศาสตร์บอกเล่า” (oral history) ซึ่งก็คือข้อมูลจากคนในชุมชนต่างๆ ที่อาจารย์เข้าไปศึกษา และอาจารย์ก็ใช้เวลาอีกถึง ๓ ปีครึ่ง ในการทำวิทยานิพนธ์ให้เสร็จ โดยอาจารย์สำเร็จการศึกษาเมื่อปลายปี ๒๕๑๙ สิ่งที่อาจารย์ค้นพบในขณะนั้นก็คือ คนมอญมีแนวโน้มที่จะผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมกับสังคมไทย สิ่งที่บ่งบอกความเป็นมอญอาจจะหายไปบางพื้นที่ ความเป็นมอญจะลางเลือนเมื่อเวลาผ่านไปอย่างไรก็ดี อาจารย์กล่าวนั่นคือข้อค้นพบในปี ๒๕๑๙ แต่เมื่ออาจารย์มองมายังเวลาปัจจุบัน อาจารย์พบว่า แม้ทุกวันนี้สังคมจะเปลี่ยนแปลงไป และคนมอญก็ต้องปรับตัวไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ แต่สิ่งหนึ่งที่ยังคงอยู่ก็คือ “สำนึกความเป็นมอญ” ที่ยังคงแน่นหนากลายในตัวคน

ทุกวันนี้อาจารย์สุภรณ์ยังคงทำหน้าที่นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์เพื่อตอบสนองความเป็นไปในท้องถิ่น ซึ่งก็คือจังหวัดนครสวรรค์ โดยที่อาจารย์มิใช่คนที่นั่น แต่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนจากชลบุรี ซึ่งไม่ต่างกับการที่อาจารย์มิใช่คนมอญ แต่ก็มาศึกษาเรื่องมอญ และอาจารย์เองก็พูดว่า “คงมีอะไรเกี่ยวข้องกับมอญแต่หนหลัง” ถึงได้มาทำเรื่องมอญ และถึงแม้ทุกวันนี้ อาจารย์จะไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องมอญมากดังก่อน แต่ก็สามารถกล่าวได้ว่า งานศึกษาเรื่อง “มอญในเมืองไทย” ของอาจารย์ คือหลักหมายสำคัญในการบุกเบิกองค์ความรู้เรื่องมอญในสังคมไทยให้ขยายออกไปอีกมากมายนัก

รายงานพิเศษ

วันรำลึกชนชาติมอญ ๒๕๕๑

วัดบ้านไร่เจริญผล สมุทรสาคร

กองบรรณาธิการ

“วันรำลึกชนชาติมอญ” ปีนี้ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒-๓ กุมภาพันธ์ ณ วัดบ้านไร่เจริญผล ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอมะนิ จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยความร่วมมือของชมรมเยาวชนมอญกรุงเทพ วัดบ้านไร่เจริญผล และพี่น้องชาวมอญจากหลายๆ พื้นที่

ก่อนงานจะเริ่ม พวกเรา-คณะเตรียมงาน ประมาณ ๑๐ คน ได้เดินทางไปยังสถานที่จัดงานตั้งแต่วันที่ ๑ เพื่อเตรียมความพร้อมต่างๆ ตั้งแต่การตกแต่งบริเวณงานด้วยธงราวรูปหงส์ที่พวกเราทำขึ้น, การผูกผ้าและจัดดอกไม้, การตกแต่งเวที, การติดตั้งนิทรรศการเคลื่อนที่, การเตรียมสถานที่สำหรับทำบุญอุทิศกุศลให้บรรพชนมอญ ฯลฯ โดยทั้งหมดนี้ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากวัดบ้านไร่เจริญผล

เช้าวันที่ ๒ เราตื่นขึ้นมากับเหตุการณ์ไม่พึงปรารถนาบางอย่าง นั่นก็คือ ตำรวจได้เข้ามาสอดส่องบริเวณงาน และตั้งด่านรอบวัดเพื่อตรวจสอบคนที่มาร่วมงาน ทำให้พี่น้องบางคนที่ตั้งใจมากต้องกลับไป แต่ในที่สุดเรื่องราวก็คลี่คลายได้เมื่อตัวแทนจากสหภาพความเข้ามาช่วยจัดการ และในช่วงค่ำของวันนั้น เราก็มีการแสดงจากนักเรียนในพื้นที่ รวมทั้งวงดนตรีลูกทุ่งมอญจากกระทุ่มมิต ก็ได้มาสร้างความครึกครื้นให้กับคนที่มาร่วมงานที่แม้จะบางตาไปบ้างเมื่อเทียบกับปีก่อนๆ แต่ถึงคนร่วมงานจะบางตา หลายๆ คนก็ยังคงลุกขึ้นมารำหน้าเวทีดนตรีเหมือนเช่นเคย

ก่อนรุ่งเช้าวันที่ ๓ ฝนได้ตกลงมาอย่างหนัก ทำให้บริเวณวัดที่เราใช้จัดงานเจ็นองไปด้วยน้ำฝน พวกเราต่างกังวลว่า ฝนจะเป็นอุปสรรคในเวลาที่เรามีกิจกรรมหรือไม่ แต่โชคดีที่ฝนไม่ตกลงมาอีกในวันรุ่งขึ้น แม้จะมีเมฆครึ้มสลับกับแสงแดดให้พอตื่นเต้นบ้าง และพอถึงเวลาประมาณ ๘ นาฬิกาเศษ พี่น้องชาวมอญจากจังหวัดต่างๆ ก็ทยอยเดินทางมาถึง และเมื่อเสียงกลองยาวจากพี่น้องอยุธยาดังขึ้น ทุกคนก็ร่วมกันรำและจัดขบวนแห่หงส์และธงตะขาบเข้ามาบริเวณหน้าเวทีเพื่อรอการเปิดงาน โดยในปี

นี้เราได้รับเกียรติจาก คุณเตือนใจ ญูชร ณ อยุธยา ดีเทศน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้ซึ่งทำงานเพื่อกลุ่มชาติพันธุ์มา กว่า ๓๐ ปี รวมทั้งยังมีเชื้อสายมอญทางราชสกุลญูชร ณ อยุธยา ให้เกียรติมาเป็นประธานกล่าวเปิดงาน

จากนั้นจึงเป็นพิธีสงฆ์เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพชนมอญ โดยในพิธี คุณสุณี ไชยรส คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เกียรติเป็นประธาน รวมทั้งผู้มีบทบาททางสังคม เช่น ครูประทีป อึ้งทรงธรรม, สภานายความ และนักวิชาการอีกหลายท่าน ก็มาร่วมทำบุญกับพวกเราชาวมอญ เมื่อทำบุญเสร็จ พี่น้องที่เตรียมการแสดงมา ไม่ว่าจะเป็นวงปี่พาทย์จากปทุมธานี, ซอมอญจากลพบุรี, สะบ้าหนุ่มสาวและทะเลมอญจากสมุทรสาคร ก็เริ่มเปิดเวทีของตน ทำให้บรรยากาศของงานเป็นไปด้วยความครึกครื้น ระหว่างนี้หากใครหิวก็สามารถเดินไปยังโรงทานและซุ้มอาหารที่พี่น้องจากที่ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พี่น้องละแวกวัดบ้านไร่เจริญผล เตรียมอาหารมาอย่างหลากหลาย

และงานของเราก็จบลงในช่วงบ่ายของวันนั้น ถึงแม้ว่า วันรำลึกชนชาติมอญในปีนี้จะมียุสพรค้อยบ้าง แต่เราก็คงดำเนินงานไปอย่างราบรื่นอย่างที่เคยเป็นมา และทุกคนก็คงรอคอยที่จะได้พบกันใหม่ในปีหน้า ซึ่งจริงๆ แล้ว ก็อีกไม่นานเลย...

อำนาจรัฐ

อำนาจรัฐ

ภาพถ่าย : สิริทรา ของชันปอน

วันรำลึกชนชาติมอญครั้งที่ ๖๑ กับสิ่งที่ไม่อาจเรียกคืน

สุกัญญา เบาเนติ

และแล้วสิ่งที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้นก็เกิดขึ้นจนได้....เมื่อเช้าตรู่ของวันเสาร์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ วันแรกของการจัดงานวันรำลึกชนชาติมอญครั้งที่ ๖๑ ณ วัดบ้านไร่เจริญผล ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยวัดและชุมชนมอญบ้านไร่เจริญผล ร่วมกับชมรมเยาวชนมอญกรุงเทพ

ข้าพเจ้าตื่นขึ้นพร้อมกับเสียงตระหนกของเพื่อนคนหนึ่ง ที่วิ่งกระหืดกระหอบนำข่าวของเช้านี้มาบอก “...เร็ว ๆ มาดูอะไรนี่...ยกโขยงมากันเป็นร้อยเลยวะ...เต็มวัดไปหมด” ในทันทีนั้นข้าพเจ้าจึงชะโงกหน้ามองจากหน้าต่างชั้นบนของศาลาการเปรียญที่พวกเราอาศัยชุกหวนนอนกันตั้งแต่เมื่อคืนเพื่อมาเตรียมจัดงาน ภาพที่เห็นก็คือกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ อป.พร. (อาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน) สันติบาล กองปราบ กอ.รมน. (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน) กระจายตัวอยู่ทั่วไปในบริเวณวัด รวมทั้งเส้นทางที่ผ่านเข้าออกก็มีการตั้งด่านตรวจอย่างเต็มกำลัง

“โโฮ โโฮ !!! ถึงขั้นนี้เชียวหรือนี่”

ข้าพเจ้าพึมพำเบาๆ กับตัวเองและคิดทบทวนในเรื่องราวทั้งหมด งานรำลึกชนชาติมอญในปีนี้อะไรไม่สถานการณ์จึงตึงเครียดนัก ด้วยสายตาของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่มองมาด้วยความหวาดระแวง และไม่ไว้วางใจ...ทำให้ข้าพเจ้ายังคงครุ่นคิดต่อไป

ด่านตรวจตราหน้าปากซอย

“นี่เป็นงานที่จัดขึ้นเพื่ออุทิศส่วนกุศลแสดงความกตัญญูต่เวทีตาต่อบรรพชนมอญผู้ล่วงลับมิใช่หรือ...แล้วก็เป็น การอนุรักษ์ฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมประเพณีของคนมอญ เป็นวันสำคัญที่คนมอญจากทั่วประเทศ จะได้มีโอกาสพบหน้าคร่ำครวญกัน พุดจาสอบถามสารทุกข์สุกดิบกัน และเหนือสิ่งอื่นใดในโอกาสนี้ชาวมอญทั้งหลายจะได้ทำบุญถวายพระกุศลแด่สมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อีกด้วย”

แท้จริงแล้วความตึงเครียดความวิตกกังวลของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองได้ตั้งเค้ามาก่อนหน้านี้สักระยะหนึ่งแล้วต่อการจัดการงานวันรำลึกชนชาติมอญในจังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากบริบทในเชิงพื้นที่แห่งนี้มีแรงงานข้ามชาติจากประเทศพม่าอยู่เป็นจำนวนมาก และส่วนมากนั้นเป็นกลุ่มชาติพันธุ์มอญ หรือคนมอญจากเมืองมอญ (ประเทศพม่า) และด้วยกลุ่มคนมอญเหล่านี้มีเชื้อคนไทย ทำให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองต้องควบคุมอย่างเข้มงวดตลอดจนขาดความเข้าใจต่อความเป็นพม่า และความเป็นมอญอย่างลึกซึ้ง กลุ่มคนเหล่านี้จึงถูกตีกรอบให้อยู่ภายใต้สิ่งที่เรียกว่า “ความมั่นคง” และถูกตีตราด้วยอคติ ดังนั้นการจัดงานวันรำลึกชนชาติมอญจึงสัมผัสเสี่ยงต่อความมั่นคงไปด้วย

“..ความมั่นคง... ความมั่นคง.... ความมั่นคง.... ความมั่นคง..... !!!” ข้าพเจ้าท่องคำๆ นี้ ซ้ำไปซ้ำมา ทั้งที่ยังไม่เข้าใจเลยว่าการที่คนมอญจัดกิจกรรมเพื่อสำนึกถึงความเป็นตัวตนและรากเหง้าผ่านการแสดงออกทางวัฒนธรรมประเพณีจะเป็นภัยต่อความมั่นคงตรงไหน!!!

งานรำลึกชนชาติมอญในครั้งนี้คงจะต้องเป็นที่จดจำของชาวมอญไปอีกยาวนาน ทั้งพระสงฆ์ คนในชุมชน คนจัดงาน นอกจากจะต้องเหนื่อยแรงกับการเตรียมจัดงานแล้ว ยังต้องเหนื่อยใจกับคำถามซ้ำๆ ที่ถูกป้อนมาจากเจ้าหน้าที่บ้านเมืองด้วยท่าทีและความรู้สึกไม่ไว้วางใจ แต่อะไรก็ไม่สำคัญเท่ากับว่า

รถตรวจตราตรวจการ

อำนาจรัฐทั้งในและนอกเครื่องแบบท่ามกลางประชาชน

อำนาจรัฐ ในโรงงาน

“วัฒนธรรมประเพณีมอญและคนมอญ” กำลังถูกตั้งคำถามและมองด้วยสายตาที่แปรเปลี่ยนไปจากเดิม ทั้งที่แต่ก่อนนั้นคนมอญและวัฒนธรรมประเพณีมอญ ถูกหล่อหลอมจนกลมกลืนกับสังคมไทยมาเนิ่นนาน

ข้าพเจ้าและคนอื่นๆ ยังคงช่วยกันเตรียมงานต่อไป เพราะในช่วงคำของวันนี้จะมีกิจกรรมหลายอย่างทั้งการออกร้านสินค้าพื้นบ้านมอญ นิทรรศการวิถีชีวิตมอญ การแสดงนาฏศิลป์มอญ จากชุมชนและสถานศึกษาต่างๆ จัดมาร่วมงาน แต่ทว่าตลอดทั้งวันผู้คนยังคงบางตาผิดไปจากงานวันรำลึกชนชาติมอญเมื่อปีก่อนๆ บรรยากาศที่เคยเป็นมานั้นไม่ว่าคนไทยเชื้อสายมอญและคนมอญจากเมืองมอญที่ทำงานในเมืองไทยเมื่อทราบข่าวก็จะมาร่วมงานกันอย่างพร้อมเพรียง เพราะวันรำลึกชนชาติมอญเป็นการรำลึกความหมายและสำนึกร่วมของคนมอญที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ตำนาน นิทานปรัมปรา บรรพบุรุษ ภาษา และประเพณีวัฒนธรรมที่คนมอญทั้งสองเมืองมีส่วนร่วมกัน

อำนาจรัฐจับตา บันทึกภาพอย่างใกล้ชิดบนเวทีเปิดงาน

แต่วันนี้กลับมองไปไม่เห็นแรงงานมอญต่างด้าวมาร่วมงาน ทั้งที่ทราบมาว่าพวกเขาได้เตรียมจัดการแสดง และจัดกองผ้าป่ามาร่วมงานในครั้งนี้นี้ และนั่นคงเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตั้งด่านสกัดกั้นไว้ทุกเส้นทางที่จะเข้ามาบริเวณวัด ซึ่งเป็นสถานที่จัดงาน ด้วยเหตุผลที่อ้างว่าต้องการตรวจจับผู้ที่ไม่บัตร (ทะเบียนราษฎรต่างด้าว ท.ร.๓๘/๑) หรือการข้ามเขตพื้นที่ก็ตาม แต่ดูเหมือนว่าเจตนาที่แท้จริงของเจ้าหน้าที่นั้นต้องการสกัดกั้นมิให้แรงงานมอญต่างด้าวเข้ามาร่วมงานวันรำลึกชนชาติมอญมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับเหตุการณ์ก่อนหน้านี้ ที่ได้มีประกาศของทางจังหวัดไม่สนับสนุนให้แรงงานมอญต่างด้าวได้แสดงออกซึ่งวัฒนธรรมประเพณี จึงทำให้ไม่มีใครกล้าเดินทางมาร่วมงานที่จัดขึ้น รวบรวมว่าสิ่งเหล่านี้เป็นความผิด เป็นภัยต่อความมั่นคง เป็นการกระทำความผิดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ไทยมีต่อพม่า ซึ่งมากมายเหตุผลที่จะกล่าวอ้าง

เมื่อวันรำลึกชนชาติมอญถูกตีความว่ามีลักษณะสุมเสี่ยงต่อความมั่นคงยังส่งผลสะท้อนกลับมาที่คนไทยเชื้อสายมอญอีกกระลอกใหญ่ ข้าพเจ้าจึงไม่แปลกใจนักที่จะได้ยินได้ฟังคนไทยเชื้อสายมอญหลายต่อหลายคนมีท่าทีและคำพูดเช่นนี้

“...งานวันรำลึกชนชาติมอญจัดขึ้นสำหรับคนไทยเชื้อสายมอญเท่านั้น ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับพวกมอญแรงงานต่างด้าวนั้นหรอก เราเป็นคนไทยย่อมมีสิทธิที่จะจัดงานได้...”

จากความคิดดังกล่าวได้ส่งผลในระดับสำนึกความเป็นมอญเปลี่ยนแปลงไป โดยมีกรอบของรัฐบาลเป็นเงื่อนไขกำหนดผ่านการชี้นำจากเจ้าหน้าที่รัฐ สร้างความเป็นอื่นต่อกลุ่มแรงงานมอญต่างด้าว ทำให้คนไทยเชื้อสายมอญต้องเลือกข้างเลือกฝั่งหรือถ้าแยกว่านั่นคนมอญอาจจะอับอายและซ่อนความเป็นมอญ ไม่กล้าแสดงออกอย่างที่เคยเป็น

“..พวกท่านจะรู้หรือไม่ว่า...ท่านกำลังสร้างรอยร้าวให้กับกลุ่มชนชาวมอญของเรา...”

ข้าพเจ้าอยากตะโกนบอกเจ้าหน้าที่ไปแบบนั้น แล้วก็แจ้งแก่ใจว่า สังคมไทยยังขาดการเรียนรู้และทำความเข้าใจซึ่งกันและกันอีกมากมาย ทำให้การยอมรับ การให้เกียรติต่อกันลดน้อยลง

แล้ววันแรกของการจัดงานวันรำลึกชนชาติมอญครั้งที่ ๖๑ ก็ผ่านไปด้วยบรรยากาศแห่งความตึงเครียด ระหว่างเจ้าหน้าที่ พระสงฆ์ ชาวมอญ และคนจัดงาน...

ทุกสิ่งอย่างในโลกนี้ไม่มีอะไรได้มาโดยง่าย ข้าพเจ้านอนฟังเสียงฝนที่ตกลงเหมือนฟ้าร้องตอนค่อนข้างสว่าง เมื่อฟ้าสาง ทิวบริเวณวัดเจ็ญนองไปด้วยน้ำ...เมื่อวานเรายังต้องต่อสู้กับวิถีคิดของคน และวันนี้ฟ้าฝนก็ยังไม่เป็นใจ ทั้งคนและธรรมชาติต่างกระหน่ำซ้ำเติม เป็นอุปสรรคที่เราจะต้องฝ่าฟัน...

วันอาทิตย์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ซึ่งกำหนดให้เป็นวันพิธีการและพิธีกรรมที่สำคัญ ทั้งการเปิดงานอย่างเป็นทางการ การกล่าวสดุดีบรรพชนมอญ และทำบุญอุทิศกุศลให้กับบรรพชนผู้ล่วงลับ ถวายกองผ้าป่าและการแสดงวัฒนธรรมประเพณีมอญ ในวันี้จะมีคนมอญจากชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศเดินทางเข้ามาร่วมงาน จะมีพิธีเปิดงานอย่างเป็นทางการ โดยประธานเปิดงานในครั้งนี้คือ คุณเตือนใจ ญูชร ณ ออยุธยา ดีเทศน์ หรือ ครูแดงแห่งบ้านปางสา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เป็นผู้ทำงานและคลุกคลีกับชาวเขามากกว่า ๓๐ ปี อดีตสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงราย และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้ที่มีความเข้าใจและให้เกียรติในวัฒนธรรมประเพณีมอญอย่างดียิ่ง ต่างไปจากผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร ที่ปฏิเสธคำเรียนเชิญในการเป็นประธานเปิดงานไปก่อนหน้านี้ทำให้ข้าพเจ้าอดคิดถึงการจัดงานเมื่อปีที่แล้วไม่ได้ ซึ่งเป็นวันรำลึกชนชาติมอญครั้งที่ ๖๐ ณ วัดอัมพวัน ชุมชนมอญบางขันหมาก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดได้ให้เกียรติมาเป็นประธานเปิดงานตามคำเชิญของคุณแดงผู้จัดงาน แล้วท่านได้แต่งกายแบบมอญซึ่งสร้างความประทับใจให้กับชาวมอญไม่รู้ลืม เชกเช่นเดียวกับคุณเตือนใจ ญูชร ณ ออยุธยา ดีเทศน์ ที่ให้เกียรติแต่งกายแบบมอญร่วมงานครั้งนี้ด้วยเช่นกัน

ถึงแม้ว่าแรงงานมอญต่างด้าวจะไม่กล้ามาร่วมงานหลายๆ คนก็มาไม่ถึงงานต้องเดินทางกลับไป เพราะตระหนักกับการตั้งด่านของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ข้าพเจ้าก็ไม่นึกไม่ฝันมาก่อนว่าแรงงานมอญต่างด้าวที่ตั้งใจมาทำบุญ นำกองผ้าป่ามาถวายวัด พร้อมทั้งอุทิศกุศลให้บรรพชนมอญผู้ล่วงลับ ตลอดจนทำบุญ

นางเตือนใจ ญูชร ณ ออยุธยา ดีเทศน์
ประธานเปิดงาน ขณะให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน

ถวายพระกุศลแด่สมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จะมาไม่ถึงวัด เนื่องจากสาเหตุที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจไปตั้งด่านสกัดจับ ทั้งที่พวกเขาก็มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าคนไทย ในฐานะที่พวกเขาได้มาอาศัยแผ่นดินไทยทำมาหากินไม่ต่างจากชาวมอญที่อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของกษัตริย์สยามเมื่อหลายร้อยปีก่อนจนปัจจุบันก็คือคนไทย หรือคนไทยเชื้อสายมอญ

ในงานวันรำลึกชนชาติมอญครั้งนี้จึงมีแต่เฉพาะคนไทยเชื้อสายมอญมาร่วมงานเป็นส่วนใหญ่ แต่สิ่งหนึ่งที่ข้าพเจ้ามองเห็นและรับรู้ได้คือสัญลักษณ์ที่มีร่วมกันของมอญทั้งสองเมือง นั่นก็คือการสวมใส่ ไส้แดง ผ้าถุงแดง เสื้อขาว ซึ่งหมายถึง “ชุดประจำชาติมอญ” จึงทำให้มั่นใจว่าตราบดที่ลมหายใจของคนมอญยังไม่สูญสิ้น เชื่อได้ว่างานวันรำลึกชนชาติมอญจะยังดำเนินต่อไป แต่บทเรียนที่ได้รับจากการจัดงานวันรำลึกชนชาติมอญครั้งที่ ๖๑ ณ วัดบ้านไร่เจริญผลจังหวัดสมุทรสาคร มีสิ่งหนึ่งที่สูญหายไปและไม่อาจเรียกคืนกลับมาได้ นั่นคือความรู้สึกดีๆ การยอมรับที่สังคมไทยมีต่อคนมอญ มันได้ถูกแทนที่ด้วยความรู้สึกเคลือบแคลง ระแวงสงสัย และไม่ไว้วางใจจากรัฐไทย

ศิลปวัฒนธรรม

ประเพณี วัฒนธรรม

โลงมอญ (อะลาบ็อก)

(ตอนที่ ๒)

สวัสดีครับท่านผู้อ่านทุกท่าน ฉบับนี้ขอแนะนำเสนอเรื่องศิลปพื้นบ้านในการทำโลงมอญ (อะลาบ็อก) ของชุมชนมอญพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการกันต่อเลยนะครับ หลังจากคราวที่แล้วยังไม่ทันเสร็จสิ้นกระบวนการ ก็พอดีหน้ากระดาษหมดเสียก่อน ในคราวนี้รับรองว่าเนื้อความขั้นตอนในการทำโลงมอญต้องเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้วอย่างแน่นอน มาติดตามกันต่อไปเลยครับ

- ใส่ตระแกรงรองศพ มีขั้นตอนการดำนี้ นำไม้ระแนงขนาด ๑๗๕ ซม. จำนวน ๔ อันวางขนานกัน นำไม้ระแนงขนาด ๒๘ ซม. จำนวน ๔ อันวางต่อกันให้ห่างกันช่วงละ ๔๕ ซม.

- ตกแต่งลายม่านลงบนกระจกที่ประกอบเป็นหน้าต่าง กระจกจำนวน ๖ บาน ที่อยู่ด้านหน้า-หลัง มีขนาด ๒๕ นิ้ว ๔๐ ซม. จำนวน ๖ บาน และกระจกข้าง อีก ๒ บาน มีขนาด ๑๕ นิ้ว ๔๐ ซม.

นำลายม่านที่ประกอบด้วย ลายส่วนขอบหน้าต่าง และลายส่วนที่เป็นม่านมาติดลงบนกระจก

- ใส่กระจกที่ติดลายม่าน ติดที่ด้านในของโลง โดยการนำเทปกาหน้ไก่ ติดมุมทั้ง ๔ ด้านของกระจกก่อนแล้วนำแปะติดกับช่องหน้าต่างที่เตรียม

๔. การประกอบฝาโลงมอญ มีขั้นตอนในการทำดังนี้

- ร่างแบบโครงฝาโลงมอญ ตามขั้นต่าง ๆ ที่จะทำ
- ตัดตามแบบที่ได้กำหนดไว้

- นำไม้ระแนงขนาด กว้าง ๑๐ ซม. ยาว ๒ ซม. มากำหนดขนาด ยาว ๒๑๒ ซม. จำนวน ๒ แผ่น ขนาด ๖๓ ซม. จำนวน ๒ แผ่น ทำการตัดตามขนาดที่กำหนดไว้

- นำไม้ระแนงขนาดกว้าง ๕ ซม. ยาว ๒๐๐ ซม. มากำหนดขนาด ๖๑ ซม. จำนวน ๙ แผ่น ตัดตามขนาดที่กำหนดไว้

ปราสาทตั้งศพพระครูปริยัติสุนทร
วัดพญาปราบ พระประแดง พ.ศ. ๒๕๑๗

- นำไม้ระแนงขนาด ๑ ซม. กำหนดขนาดยาว ๓๙ ซม. จำนวน ๔ อัน ตัดไม้ระแนงขนาด ๑๘ ซม. จำนวน ๒๐ อัน และ

รายละเอียดฝายอดโลงมอญ

๕๔ ซม. จำนวน ๗ แผ่น ขนาด ๑๐๘ ซม. จำนวน ๔ แผ่น

- ตัดเปลือกไม้ระกำ เป็นท่อน จำนวน ๓๙ ซม. จำนวน ๖ อัน ขนาด ๑๔ ซม. จำนวน ๔ อัน และ ๒๘ ซม. จำนวน ๘ อัน
- ตัดไม้สักให้มีความยาวท่อนละ ๗ ซม. จำนวน ๔ อัน
- นำไม้ระแนงขนาด ๑๐ ซม. มาประกอบเป็นรูปสี่เหลี่ยม โดยใช้ไม้สักมาตอกยึดตามมุมทั้ง ๔ ด้าน

- ตอกไม้ระแนงเป็นแนวนอน ๓ แผ่น เป็นฐานล่าง
- ตอกไม้ระแนงเป็นแนวตั้ง ๖ แผ่น เป็นตัวยึด
- นำแบบหลังคาโลงมอญ มาติดไม้ระแนงที่เตรียมไว้ทั้ง ๖ อัน

- ติดไม้ระแนง ขนาด ๑๘ ซม. ที่มุมต่อระหว่างแบบที่ ๑ และอันที่ ๒

- ติดไม้ระแนง ขนาด ๕๔ ซม. ที่แบบอันที่ ๓
- ติดไม้ระแนง ขนาด ๑๐๘ ซม. ที่แบบอันที่ ๒ ติดไม้ระแนงขนาด ๓๙ ซม. จำนวน ๔ แผ่น ที่มุมของแบบที่ ๑ และมุมของฐานฝาโลง ติดไม้ระกำขนาด ๓๙ ซม. ติดไม้ระกำขนาด ๑๔ ซม.

- ทำการกรุกระดานหนังสือพิมพ์ ๒ ชั้น โดยตัดกระดานหนังสือพิมพ์ให้ได้ตามขนาดของโครงฝาโลงและทากาวที่โครงไม้ นำกระดานมาปิดโดยต้องระวังมิให้กระดานโป่ง

ที่เหลือนั้นก็เป็นการตกแต่งด้วยกระดานอังกฤษชุดลายมอญ ตกแต่งยังส่วนต่างๆ ของโลงด้านนอก และฝายอดโลง ซึ่งทั้งสี่และลวดลายต่างๆ นั้นก็เป็นไปตามตำราแต่โบราณ และหรืออาจจะมีการประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัยเพื่อความเหมาะสม แต่ทั้งนี้ก็เป็นไปตามขนบจารีตของการทำโลงมอญ ตามวิชาที่สืบทอดกันมาแต่โบราณของชาวมอญพระประแดง

เท่านี้ก็เป็นอันเสร็จขั้นตอนการทำโลงมอญกันแล้วนะครับ เพียงเท่านี้เราก็จะได้โลงมอญสำหรับบรรจุศพอย่างสวยงาม อันเป็นศิลปะชั้นสูงของชาวมอญเรา ในอดีตนั้นการสร้างโลง

มอญในลักษณะนี้ก็เพื่อสำหรับคนที่เราเคารพนับถือ โดยมากก็จะเป็นเจ้านายผู้ใหญ่ที่เคารพ พระสงฆ์ระดับเจ้าอาวาส และขุนนางหรือเชื้อสายกษัตริย์ ต่อมาในปัจจุบันเมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป สามัญชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น ต้องการแสดงออกถึงความอาลัยรักในญาติผู้ใหญ่ที่ล่วงลับอย่างเป็นทางการก็พิเศษมากขึ้น ก็มีการสร้างโลงมอญในลักษณะดังกล่าวสำหรับบรรจุศพกันมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ธรรมเนียมการสร้างโลงมอญก็ยังคงมีข้อกำหนดและทางออก เพื่อเป็นทางเลือกแก่สามัญชนโดยทั่วไป เป็นต้นว่าลักษณะยอดของฝาโลง และรวมทั้งจำนวนยอดปราสาทตั้งศพอีกด้วย ที่จะต้องไม่แสดงฐานะทัดเทียมพระสงฆ์องค์เจ้า เช่น จำนวนยอดต้องไม่เกิน ๕ ยอด เป็นต้น เพราะอย่างไรก็ตาม การพัฒนารูปแบบโลงมอญและการปรับรูปแบบให้โลงมอญสามารถทำหน้าที่รองรับศพของสามัญชนอย่างเราๆ ท่านๆ ได้ด้วย ก็เท่ากับเป็นการต่ออายุของศิลปะการทำโลงมอญด้วยอีกวิถีทางหนึ่ง เพื่อศิลปะของมอญแขนงนี้จะได้ไม่สูญหายไปกับกาลเวลานั่นเอง

เรียนรับใช้ท่านผู้อ่านมาพอสมควรของหน้ากระดานซึ่งเรื่องการทำโลงมอญนี้แม้ยังไม่สมบูรณ์ในเรื่องของการตกแต่งในขั้นสุดท้าย แต่ผู้เขียนเชื่อว่าผู้อ่านทุกท่านคงจะได้ความรู้ แง่คิด และคติในการทำโลงมอญเบื้องต้นกันแล้ว และเพื่อความแปลกใหม่ที่ ไม่หยุดนิ่งของการนำเสนอบทความในคอลัมน์ “ศิลปวัฒนธรรม” ในฉบับต่อไป ผู้เขียนจึงจะขอนำเสนอศิลปวัฒนธรรมมอญในแง่มุมอื่นๆ และไม่เฉพาะของชาวมอญพระประแดงเท่านั้น จะกลับมาแนะนำเสนอเรื่องราวอันเป็นสาระประโยชน์ของชาวมอญชุมชนอื่นๆ ทั่วประเทศให้ได้อ่านกันอย่างจุใจและเต็มอิ่มแน่นอน แล้วค่อยมาพบกันใหม่ในฉบับหน้าก็แล้วกันนะครับ สวัสดี...

บรรณานุกรม

คณะกรรมการจัดงานสงกรานต์พระประแดง (๒๕๔๙). ประเพณีแห่งสัจ-ธงตะชาบ มอญปากลัด ๑๓ เมษายน ๒๕๔๙. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
 กฤษ เชื้อแถว. (๒๕๔๗). การทำโลงมอญ. เอกสารการวิจัย. อัดสำเนา.

มอญรำนาคศพ พระประแดง สมุทรปราการ

นิตยานุสาศนี

ฉนวนุสาศนี

พระมหาจุฬารัตน์ ญาณจารี

ติคำสอนเป็นคำสั่งสอนที่ผู้เฒ่าผู้แก่ในแต่ละ
ท้องถิ่น ได้ยึดถือเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
และสอนลูกสอนหลานให้ดำรงตนในทางที่ถูกต้องตามจารีต
ประเพณีของบรรพชน คติคำสอนจะแฝงไปด้วยข้อคิดที่เป็น
ประโยชน์ สะท้อนให้เห็นถึงคติความเชื่อ ระบบความคิด
และวิถีชีวิตของกลุ่มชน ประยุกต์ใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย

ฉนวน ๑๖

(หมั้วกา บากุ่น)

คำศัพท์	ฉ	(หมั้ว) - หนึ่ง
	ฉ	(กา) - การกระทำ, การงาน
	๑๖	(บา) - สอง
	ฉ	(กุ่น) - คุณ, ประโยชน์

ความหมาย งานเดียว (ได้) ประโยชน์สองอย่าง

สำนวนนี้ หมายความว่า ทำการอย่างเดียวได้ผล ๒
อย่าง หรือลงทุน ครั้งเดียวได้ผลกำไร ๒ ทาง สำนวนนี้คล้าย
สำนวนไทยว่า “ยิงปืนนัดเดียวได้นกสองตัว”

ฉนวนุสาศนี ฉนวนุสาศนี

(หุ่องเกลิ้งตุยหุ่อง หุ่องหุ่มิตตุยชาน)

คำศัพท์	ฉ	(หุ่อง) - ดู, มอง, เลือ
	ฉ	(เกลิ้ง) - เรือ
	๑	(ตุย) - แล้ว
	ฉ	(หุ่อง) - ซื้อ
	ฉ	(หุ่มิต) - มิตร, คู่รัก, คู่ครอง
	ฉ	(ชาน) - รัก

ความหมาย เรือเลือกแล้ว (ค่อย) ซื้อ คู่ครองเลือกแล้ว (ค่อย) รัก

สำนวนนี้เป็นคำสอนให้ละเอียดรอบคอบวิเคราะห์ใคร่
ครวญอย่างถี่ถ้วน ก่อนที่จะตัดสินใจทำอะไรลงไป อย่าตัดสินใจ

อะไรเพียงผิวเผิน ให้พิจารณาอย่างถี่ถ้วน เพราะบางสิ่งบาง
อย่างทำไปแล้วแก้ไขลำบาก หรือแก้ไขไม่ได้เลย

ฉนวนุสาศนี ฉนวนุสาศนี

(แห่ละเถ่สาย เชาวส์แก๊ยะอุยโตระฮ)

คำศัพท์	ฉ	(แห่ละเถ่) - ชายแก่, ชายสูงวัย
	ฉ	(สาย) - ผอม
	๑	(เชาวส์) - ชาย
	ฉ	(แก๊ยะอุย) - ยา
	ฉ	(โตระฮ) - อ้วน, ฟี

ความหมาย คนผอม ชายยาอ้วน

สำนวนนี้เป็นการ เปรียบเทียบคนที่พูดอะไรเกินความ
เป็นจริง หรือตรงกันข้ามกับสิ่งที่จริง คำพูดคำจาไร้น้ำหนัก
ไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ฟัง และมักเป็นที่ตลกขบขันของคู่สนทนา
ด้วย

ฉนวนุสาศนี ฉนวนุสาศนี

(หุ่องเกลิ้งตุยหมั้วดาวัง ตั๋วจฉาหมั้วเต๊ะเหลียง)

คำศัพท์	ฉ	(หุ่อง) - เข้า
	ฉ	(เกลิ้ง) - มา
	๑	(หมั้ว) - หนึ่ง
	ฉ	(ดาวัง) - ตะกร้า
	ฉ	(ตั๋วจ) - ออก
	ฉ	(ฉา) - ไป
	ฉ	(เต๊ะเหลียง) - หาบ

ความหมาย เข้ามาหนึ่งตะกร้า ออกไปหนึ่งหาบ

สำนวนนี้หมายถึง ได้น้อยกว่าเสีย หรือได้ไม่คุ้มเสีย ไม่
คุ้มค่ากับสิ่งที่ลงทุนลงไป

ฉนวนุสาศนี ฉนวนุสาศนี

(หุ่องตั๋วจเต๊ะหม่อง หุ่องกั๋วฉาฉา)

คำศัพท์	ฉ	(หุ่อง) - เข้า
	ฉ	(ตั๋วจ) - ออก

ຮູ້	(แต่ะหุ่ม่อง) - อยู่
ບຸ້ງກຸ້	(หญ່ອງกอร์) - อย่างกับ, ดุจดั่ง
ກຸ້ບຸ້	(ดึบ) - ศีรษะ, หัว
ອາລຸນ	(อะหลุด) - เต่า

ความหมาย เข้าออกอยู่ เหมือนกับหัวเต่า

เต่าจะโผล่และหดหัวสลับกันไปมาอยู่ตลอดเวลา จะอยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งนานไม่ค่อยได้ จำนวนนี้ใช้เปรียบบุคคลที่จิตใจไม่มั่นคง ไม่แน่วแน่ เปลี่ยนกลับไปกลับมาเดี๋ยวทำเดี๋ยวเลิก ผลุบๆ โผล่ๆ ตามกระแส ไม่มีความมุ่งมั่น ขาดความจริงใจ คล้ายสำนวนไทยว่า “ทำบุญเอาหน้า ศรีธำหัวเต่า”

ວິຈິກຸວາປຼ ລູຜິກຸວາກຸ້

(ชาวฮิอวียกุลปรัว แหะลิหะหุยักุลาดัง)

คำศัพท์	ວິຈິ	(ชาวัง) - สร้าง, ปลูก
	ລູ	(ฮิอวีย) - บ้าน
	ກຸວາ	(กุลาด) - ก่อน
	ປຼ	(ปรัว) - ฝน
	ລູຜິ	(แหะลิหะ) - รักษา
	ວ່	(หุ่ยว) - ใช้, เจ็บป่วย
	ກຸ້	(ดัง) - กำเริบ, มาก, เกิน

ความหมาย ปลูกบ้านก่อนฝน รักษาโรคก่อนเป็นมาก

เป็นสำนวนที่สอนไม่ให้ประมาท ให้รู้จักเตรียมตัวและเตรียมการแต่เนิ่นๆ เมื่อเกิดเหตุไม่พึงประสงค์ขึ้น จะได้แก้ไขได้ทันท่วงที ก่อนที่จะสายเกินไป

ວວຸຊຸ້ອວຸປຼ ປູວຸຕຸຸອາກະ

(ชายคุณหมอดปรัว ปะมอดเตาปะดัวอะกะฮะ)

คำศัพท์	ວວ	(ชาย) - ผึ้ง
	ຊຸ້	(คุณ) - เกาะ, จับ
	ອວຸປຼ	(หมอดปรัว) - เมฆ
	ປູວຸ	(ปะมอด) - ไฟ
	ຕຸ	(เตา) - ไหม้, ร้อน
	ູ	(ปะดัว) - ใน, ที่

အကး (อะกะฮะ) - อากาศ, ท้องฟ้า

ความหมาย ผึ้งเกาะก่อนเมฆ ไฟไหม้ท้องฟ้า

ธรรมชาติของ ผึ้งจะทำรังอยู่กับสิ่งที่อยู่กับที่ เช่น ต้นไม้ เป็นต้น ไฟจะไหม้ได้ก็ต้องมีเชื้อที่ทำให้ไหม้ เช่น เศษไม้ใบหญ้า เป็นต้น สำนวนนี้ เป็นการกล่าวเปรียบเทียบกับว่า เรื่องที่เล่าข่าวที่พูด เป็นเรื่องเหลวไหลไร้สาระ เป็นไปไม่ได้ ผิดธรรมชาติความเป็นจริง

ວາລຸວຸຸ ບກຸ້ວຸລຸວຸຸ

(แหะ-าหล่อหังงัญ ปะการังหล่อตุ๊ด)

คำศัพท์	ວາ	(แหะ-า) - ยก, ชู, ตั้ง
	ລຸ	(หล่อ) - ไว้
	ວຸຸ	(หังงัญ) - กำม
	ບກຸ້ວຸ	(ปะการัง) - ตั้งท่า, วางท่า, ชู
	ວຸຸ	(ตุ๊ด) - หาง, ปลาย

ความหมาย วางกำม ชูหาง

สำนวนนี้กำหนดเอาจากปฏิกิริยาอาการของปูที่อำกำม ชูขึ้นและแมงป่องที่ชูหางขึ้นเมื่อมีศัตรูหรือภัยเข้ามาคุกคาม และหรือในบางกรณีเพื่อแสดงศักดิ์ดาของตนเหนือสัตว์อื่น

สำนวนนี้ ใช้ในการเปรียบเทียบคนที่แสดงที่ท่าว่ามีอำนาจและใช้อำนาจเพื่อข่มขู่หรือคุกคามผู้อื่น ทั้งที่ได้อำนาจมาเพียงน้อยนิด แต่ทำประหนึ่งว่าตนได้รับสิทธิขาด วางอำนาจ บาทใหญ่ อย่างกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐชูหางวางกำม ใช้อำนาจ คุกคาม เหยียดหยาม อย่างมีอคติ ต่อชาวไทยเชื้อสายมอญที่มาร่วมงาน “วันรำลึกชนชาติมอญ”

การวางตนว่าเป็นชนผู้เจริญ แต่สิ่งที่เห็น กลับเป็นแต่ความเจริญทางวัตถุ ทว่าระดับจิตใจนั้นต่ำต้อย ไร้ซึ่งวัฒนธรรม และความเข้าใจทักษะการอยู่ร่วมกันในฐานะสัตว์สังคม สิ่งเหล่านี้ยังไม่กล่าวรวมถึงว่า รากเหง้าของเขาเหล่านั้นงอกเงยมา ด้วยรากฐานใด เหตุใดถึงกระทำต่อผู้อื่นอย่างขาดสำนึกได้ถึงเพียงนั้น

**คงไม่มีธรรมชาติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
จักสามารถทำให้บัวในตมเหล่านี้หลุดพ้นได้...**

ချင်ကွာန်
အံင်မာန် ရဲဇြာ

ตามบ้านตามไฟ
อองมาน แร่ฮัแซ่

3.3 ការវិវឌ្ឍនាការធម្មនុវត្តមនុស្សធម៌ក្នុង ជីវិតរៀនរៀនមនុស្សក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

ମି. ରାଜ-.....

ကိုပ်ကွာနုဟွံဂွံချူလိခိရမျာင်မန်အလန်ဏံဏီၣ် မိက်ဂွံ အာတ်ဏာဒုဟ်လ္လှူကောန်ဂကောံရမျာင်ပိုတ်သိုၣ်ဗျီၣ်တၢ်ကွာရမူ ဟိုတ်ရောဟိုၣ်မွဲး မန်ပိုတ်ၣ် မံင်ချင်မန်တေံလေဝ်ဒးဆို ပရေင်ဒးဒင် ပျီၣ်ပျီၣ်ကံ၊ စိုပ်ကွၢင်ချင်သေံဏံဗျုန်လေဝ်ဒးဆို ပရေင်ပျီၣ်ပျီၣ်ကံ ဒး ပျီၣ်ပျီၣ်ကံဒွံင်လျီၣ်တု၊တုဂံၣ်တုဆုဒးခယံက် သတ်ကွပ်တိတ်ဟွံ မာန်ရ၊ ပရေင်စိုတ်ဓာတ်ဂွံပြဟ်ပြုၣ် ပရေင်ဂွံင်ညွာပွဲအရာထေက် ကိုဂံင်ညွာတံၣ်ကိုၣ် လဟုတ် ယုတ်စှော်အာဗွဲမလောန်ရၣ်အခိုက် အကာဲကေတ်မာန်ရ၊

ဟိုတိုက်ရပွဲအရာမွေးလဲ မွေးချူထွေးပရူဒ်ဒ် ဒေးဒင် ပျိုပျိုက်ကို ပရူဒ်ဟောံ ဒ်ဟိုတိုဒ်ဟတ်စိုတ်ဓာတ်ဂွံစော်ကိုမွေး သွက်အဲညး မချူလိမ်ဏံ ဟံ့မိက်လဲ ဟံ့မိက်ဟိုကွံ့ကွံ့ရ၊ ဓိုန်ဂ်ကိုလေဝ် လဆောင်ဒ်အရာနွံဂ်ဖို ဒ်အရာသွက်အရို အဗင်ပွဲပရေင်က္တို၊ ဒ်ဒိုင်တံဂ် မွဲကဏ္ဍနွံကိုတု တောက်ဆ ကိုဂ်ဏ်ဖို မကဋ္ဌိဂွံတံဂ်မွေး ပရဲတိတ်သွက် ဂကူဏောင်ဂ်တံ လင်စိုတ်တု ဒေးထမံက်ထွေး ဒေးချူပျိုန်ထွေးဏာဇရေင် ကောန်ဂကူပိုတံကိုရ၊

မန်ပိုတကောင်ဟိုကျဉ်ဒိုင်အခိုင်တေံ ချိုင်သေံဂ်ဒိုချိုင်မိပ်
 ငြိပ် တုပ်ညင်ချိုင်သွတ် အခေါင်အရာလေဝ်သွဲလး မံင်တဲမူးကျွေင်စ
 ကွာန်ဇကုဟံ့မာန် ဂလာန်ဏံကောင်ခက်ဂင်ကျဉ်ဒိုင် ပွဲလတောင်
 ဒိုတဲဏံကိုရ၊ ဆဂးလျဟ်ဂွံဆိုန်ကိုမတ်ပွဲမလံလ၊ ဂွံဖိုတ်သွေတ်ကို
 ဒဒ်သုင်ပွဲမကြပ်ညောန် ဂွံစင်ခြင်ဃော့ဝတ် အာကိုပွဲအခေါင်အရာ
 မွိုဟ်ကိုတဲ ဂလာန်ခက်ဗာန်ကျဉ် ပွဲကတောင်ချိုင်သွတ်ဂ် ဂတး
 ဂတန်ဒ်အာနရက်သုင်သုင်ရ၊ စိုချပ်ပါပါအာကိုဒဒ်ဂွးတိတဲ ဘဝပွဲ
 ချိုင်သေံဏံဂ် ဒွေဲလီလေဝ် ဟံ့ချိုက်ပေင်ကို ပရေင်ဂွံဒုင်စသုင်
 ရှိသာဘဝမွိုဟ်ကွေံကွေံရ၊

ဆဂးဟွံမွဲကိုဉ်ရဲရဟာ ယဝ်သွာန်ကျဉ်မွဲး သွက်ပိုဉ်း
မကျောန်စဉ်သေဏံ ဂှဲသွဟ်ဝါတ်ကောံကောံရ၊ မူဟိုတ်ရောဟိုဉ်း

สภาพความเป็นอยู่ที่แออัดของแรงงานมอญ สมุทรสาคร

ပွဲချင်မန်တေလေဝ် ပွဲမၤဂြိုဏ်းပိုတံၤနွံကိုသိုဌာန် နွံကိုဒွဲကျောန်စ နွံကိုပိုဉ်နာံမရင် နွံကိုမိမရံင်စံင်ကိုရ မူဟိုတ်ဂံၤကျင်ကျောန် စချင်သေံရော ယဝ်သွာန်မွဲး ညးမွဲကိုညး ဂလာန်သွဟ်တုဟ်ခြာတ်ရ၊ သရပ်တဲမွဲးတုပ်ကို ဂွာဲသွဟ်ဟံၤဂံၤ ကိုရ၊

နူကိုအဲဂွံလုက်စုက်ကိုကောန်မန်ပိုကျင်ကျောန်စ
 ခွင်ပွဲချင်သေံ ဂတေံမဟာဇျာဏံတဲ ဂွံဆီကေတ်ဒဒိုက်မန်တံ
 ဒးဒုင်ပျဲပျာံဒိုင်နာနာသတ်ဂြိုင်ကိုဗိုဂြိုင်ကိုပရူ၊ ဒိုကိုဟံ့ချုဏ်ဂြိုင်ထွဲ
 မံင်ဟံ့မာန်ရ၊ ဒဒိုက်တံဂ်လေဝ် ဟံ့မွဲကိုပယျီဒနက်သင်ဗင်
 စိုရံင်အာညးဂ်မွဲဂွံကျင်ရီဗင် ဂွံကျင်ပသောင် ဂွံကျင်ပဠိတ်ကို

สภาพความเป็นอยู่ที่แออัดของแรงงานมอญ สมุทรสาคร

ဂ်လေဝ် ဟံ့မွဲကိုအကဲ ဂစိုင်ကျိပ်တဲ ဒုင်ပရံင်အာဒိုင် မွဲတဲတဲ မွဲတဲပွန်ဂ် ယဝ်ချပ်ခြိဟ်ဟ်နက်ကဲမွဲး ဟိုကိုတောင် လေဝ် တောင် တုဟ်တဲမွဲမလောန်ကိုရ၊

နကိုမတ်ညးမပဒတ်ဒိုင် ပွဲချင်မန်တေံမွဲမဍိုင်မွဲး ရဲမံင်ပွဲချင်သေံဏံ ကဆံင်သွင်ချင်သြန်ညးတံထေင်ဂး စသုင် လှော့လးမံင်မိပ်ခြိပ်ချင်သြန်ညးတံဂး အခါစ အာက္ကာန်မွဲလစုတ် ညးဂမ္တိုင်သွာန်သွက် ညံင်ကိုနွံကြိန် ညံင်ဆဂးတုင်ကိုလံက် လေတ်လဝ်သုင်ညဲ သာ်အရံင်လွှာမွဲး မွဲချိုန်ခဏကိုရ၊

သွက်ပိုညးမံင်ဒိုင်ချင်သေံဏံဂ်ဟံ့ဒ် ညံင်မွဲဟ်ဂမ္တိုင်စို ညာတ်လဝ်ကွဲကွဲရ၊ ဆဂးသွက်ညးဟံ့မွဲမတ် ကိုဒ်ဒ်လိုက် ပစ္စုပ္ပန်တံဂ် စတ်ကွာတ်ဘဝဇကုကိုဒ်ဒ်သုာ် ဟံ့ကြပ်ညောန်ကွဲ ကွဲရ၊ မံင်ဒိုင်ချင်သေံဏံဂ် ညးဂမ္တိုင် ကော်ဂး မွဲဟ်ကွတ်လုပ်ချင် မွဲဟ်မွဲးသွာတ်တဲ ဒးဖေက်ဒိုင် ညးနာနာသာ်ရ ယဝ်ဟိုဒ်တံတ်မွဲး ဒးဖေက်ဒိုင် နူကို သိုင်တုပါလိပ်တံတဲ စိုကိုစိုပ်ကျိလွီလဝ်ပွဲသွို ညေံတံဏီရ၊ သိုကိုဇကုဟံ့သွဗွတ်တံကိုညးတူဟ်မွဲသုာ်တုင်ကို ကောန်ဒုတ် မွဲအာမုဇော့ဇော့မွဲတဲ ဒ်ဒိုင်ဒုတ်လွှာညးဂမ္တိုင် လျိုန်ရ၊

ဒ်မွဲဟ်လွှာလိုက် ကျောန်စုမသုစရိတ်လွှာလိုက် ဂ်လေဝ် ဟံ့ညးဒုတ်ဟံ့ညးဝါ သိုဒးဒုင်ပုပ္ပာ်ကိုမွဲဟ် ညးဂမ္တိုင်ကော်ဂးတုပညာ ရဲပိုင်ပြီအုပ်စုင်ချင်ကွာန် လွီလွီတံဂ်ဏီရ၊ ဆဂ်ဟံ့တဲဏီညးမ ဗက်သာ ရဲရေက်ကး လွှာကျိပ် ဇကုကိုဇကုကို ရဲသွစကျိထွဲဒိုင် သွစဇကုကို ဇကုကို နွံတဲမွဲမဍိုင်ပေင်ထာတ်ဒိုင်ရ၊ ညးမဒုမတ် ဒလန်ဒိုင် ဂြိုင်ကိုနဲကဲဂ်လေဝ် တဲနွံဟာဒးဆိုင်ဒိုင်လျိုန်ရ၊ ရှိသာလိုက် ပွဲလိုက်ဒွဲတဲ နကိုမတ်အဲမွဲးတုဒီရဲလေဝ် ရံင်ဟံ့ညာတ်ရ၊

စိုန်ဂ်ကိုလေဝ်မူဟိုတ်ဂွံဒးဒိုင်ဂြေက် ဒးဒိုင်ဂြေင်ဒိုင်ကို ဘဝဗျိုက်နက်ဏံ အိုတ်ရောဂ် သွဟ်ညေံဂြုဇိုတ်မွဲမလောန်ရ၊

ဗိုလီဒ်ဒ်တိတ်ဒ်ဒ်သုာ်မွဲး သွဟ်သုာ်ဒမံက်ဂတပ် သွက်ရဲ မိဿဟာဲဂကုမန်ပိုတ် ညးဂမ္တိုင် ဂွံဘိုင်ဂွာဲသွဟ်သုာ် မွဲပွဲကိုတဲ ပရေင်ကျိန်ဒိုင်ညံင်ကိုလေဝ်ဇာတ်ဇော့ ညံင်ကိုဒ်ဒ်ဝင်လောန် ကျင်ကိုလီသွာ်တေံကို ဗိုယုက်ထဲဒိုင် ပွဲလွှာတဝ် ညးမကွာ်တရ တတ်ကျောံကျင်သွကွဲပလုင် မွဲချိုန်ခဏပွဲချင်သေံ ကော်ဂးချင် ဒီမောကရေဇြီ ချင်အခေါင်အရာမွဲဟ်မွဲဂ် ပွဲလေဝ်မဲတဲမွဲ စိုတ် အဲဆိုညာတ် သမ္တိဒးစိုတ်ဂွံလဝ်တင်နင်တံဂ် ပံက်ဂွံက်ပွိုန်ထွဲး ဏာကိုရဲမိဿဟာဲတံ ပွဲလေဝ်ရ၊

ပရေင်ကျိန်ဒ်ဆိုညာတ်ဒိုင်ပွဲမဍိုင်ဟံ့ပိုတ်ပွဲကျောပ်တံဂ်-

- ၁- ပရေင်ဒးဒုင်ပလီပလတ်သွကောန်ဗြ
- ၂- ပရေင်ဂစိုတ်ဂယျိုင်
- ၃- ပရေင်သေဌိတုကမ္မာန်ပျိုပျိုက်
- ၄- ပရေင်ဒးဒုင်သွံမွဲဟ်
- ၅- ပရေင်ညးတာလျိုင်သိုင်တုတံပျိုပျိုက်
- ၆- ပရေင်ဒးဒုင်ခရတ်ပွဲအရာကတ်ပညာ

၇- ပရေင်ယဲဘဲကျိန်ဒိုင်

၈- ပရေင်ဒးဒုင်လီလတ်ပွဲအခိုက်ကွာပြဝေဏီ

၉- ဗိုကောံပွဲဗျိုင်တုဟ်တံစိုတ်အထေင်သေံ

ပွဲကိုလေဝ်ကျိပ်ဗွိတ်တင်ဏံဂ်သွက်ညးမံင်

ပွဲချင်သေံဏံ ဒးမိင်ဒးဆိုင်ဒိုင်ပေင်ကတောင် ကလင်

ဟံ့မာန် ဒ်အာဂွံရ၊ ပရူပရာဂမ္တိုင်အိုသိုတံဂ် စိုတ်အဲသမ္တိဒးမွဲ တင်တဲ မွဲတင် အဲချူလသောင်ထွဲးကိုရ၊

၁-ပရေင်ဒးဒုင်ပလီပလတ်သွကောန်ဗြ

ပရေင်ဒးဒုင်ပလီပလတ်သွကောန်ဗြပွဲချင်သေံဏံဂ် အဲ ကေင်မိင်ကျင်ဂြိုင်ကိုအလန် ပွဲတုရဲမဟာဇျာ်ကို ပွဲချင်သေံသွတ် သွပ်တေံ မဃူကိုသုရာဇ်ဌာနီ ပုကေစ် ကြမ္မိ တံကို ဆဂးဟံ့ဂွံဆို နမတ် ဟံ့ဂွံလက်စုက်ဟိုဂးကိုညးတုခန္ဓရ၊

ပွဲစုတ်တဲ ၈-၈-၂၀၀၇ ဂ်သွတ်ဗြသွာကမ္မာန်မွဲတု ကျောန်ဒိုင်ကမ္မာန်ပွဲဒေသမဟာဇျာ် အရာပ်ဒဒ်က (သဘာန် ဟာ) ဒးဒုင်ပလီပလတ်ဏာပွဲမဓဇန် ဒးဒုင်ပလီပလတ် သးဟံ့က သိုဒးဒုင်ထပက်ဂစိုတ်နကိုစုန် ကြာပ်ကြေပ် ၁၈ ပထောင်သိုရေက် လဝ်ကအ် ဗိုဟံ့မိပ်ရ အဲဂွံဆိုင်ကေတ်ပွဲရင်ဂဉှဲ ဆာန်ချူလေဝ် ဆာန်ချူ လကိုတ်တရိုင်ပွဲစိုတ်ဒိုတဲဏံဏီရ၊

သွတ်ဗြပွဲအတိုင်သွံရဲခေလ်မွဲး ဂွံအယုက် ၂၂ စှ်လဝ် ဒွဲတဲတိုတို ရုပ်သာ်လေဝ်ပွဲဒးကွဲကွဲကျေပ်ကွဲကွဲသွံရဲခေဟို ရ၊ ဆဂးအယောအဲဆိုင် ကွဲဒိုင်ဆီမုက်မတ်လေဝ်စာ်ထောင်ဒိုင် တဲ ဟံ့တီရုပ်ရံင်ဟံ့ကွဲရ၊ ကောန်ဇုာ်ဗြဏံ ကျောန်ဒိုင်ကမ္မာန်ရင် ကမ္မာန်၊ ဩချေံကျောန်ဒိုင်ကမ္မာန်တမ္မာစှ်ဉှင် အတိုင်ရဲခေ ဟိုမွဲး ဩဂြ်အရေပ်ဂြိုင်လဝ်ကိုသေံ ကောန်ကမ္မာန် ဂြိုင်မွဲစွဲ အခါဂြိုင်လုပ်သင် ညေံဂ်ကျင်ဂွာဲသွကိုဩချေံ အခိုင်သေံဂ်ကျင် ဩဂြ်တိတ်အာမွဲး ဗြဂ်ကျောန်လဝ် ကမ္မာန်ဗွဲတဲ တိက်သိုင်ဒိုင် အခိုင်ဩဂြ်တိတ်အာ ညာစိုတ်ကိုဗြ ဂွိုင်ဖေက်ခတိက်လီတဲ ဟံ့ ကော်ဗြ ခအေပ်လဝ်ပါင်ကရင် တဲတိတ်အာ သေံဂ်စိုပ်ကျင်ဂတ မုက်အခန် ညာတ်သွတ်ဗြ တိက်ဒိုင် လုပ်အာမာတ်တြင်တဲ ပလီပလတ်သွတ်ဗြတဲ ထပက်ကိုစုန် အခိုင်သေံဂ်ပလီပလတ် ကောန်ချင်ပိုအခန် ဗွဲဗွဲဒိုင်ဒိုင်ရ ဆဂးဖေက်တဲ ဟံ့ဂံင်ပြာက် သေံဂ်တိတ်အာတဲမှ ဂွံလုပ်အာရံင် ဘိုင်ပလံင်ရင်ဂဉှဲ စိုပ်ရင်ဂဉှဲ အဲဆိုပွဲရင်ဂဉှဲ ကောန်ဇုာ်ဗြဗြလမျီဟံ့မွဲရ ကောန်ချင်ပိုတံပရဲ မွဲသင် ဝရိတ်ညးဒးညးဒိုင်နွံဒိုင်ရ၊ ဂွံရိဗင်ညးသွံဒိုင်ဒိုင်စိုက် စူး ညးသွံဂ် အောန်ကွဲကွဲရ၊ မွဲဟ်ပလီပလတ် ဟိုတ်နူမွဲဟ် ဂမ္တိုင်သမ္တိ မုက်မတ်ဒး တီဒ်ဒ်ကောန်ကမ္မာန်သေဌိဉှင်တဲရပ်ဂွံ ကိုရ ဆဂးအာမုဂ်တဲ အာဗိုလီလေဝ်ဟံ့တီ အဲစှ်ကေတ်စိုတ်မွဲး မွဲဟ်ဗက်အာမု ဟံ့မွဲဒ်ဂွံရ။

ပွဲအကြာဂိတုဂ်ပွန် ပွဲချင်မဟာဇျာ်အရာပ်ကအ်သွဲ

นางงานต่างตำบลจากกลุ่มกลางงานแม่...

သုတ်ဝတ်မန်ဒေဒုပလီပလာဏာဓိပတိဉာဏ်ရ၊ သုတ်ပြတံဂံမင်ဒိုင် အခန်လိုင်ညးပိန်မ္မအခန် ဒွာဲဂံလေဝ် ကောန်မန်ဗာ သွေးရၤဂြိုင် ဂကောံမ္မိဟ်ပရမ်သေံမ္မဲကွၢ်ပိမ္မိဟ်ဓိတ် ခွဲဒိတ်တု လူၤဂံၤနင်လွဟ် လူၤဂံၤနင်စုန် ကွၢ်မိုင်အခန်ခေတ်မင်ဒိုင်တု ရပ်ဂံၤဏာသုတ်ပြတံဂံရ အတိုင်ညးဂမၠိုင်လံး မိုင်ရပ်ကေတ် ဗီုညးရပ်စာင်ရ၊ ရပ်ဂံၤသုတ် ပြတံတု ခေတ်အာကြိုင်စွဲလပ် ပွဲသိုတိုက်ပိထပ်မ္မဲဒွာဲတု ခေတ်ပလီု ပလာန်ကီုမ္မိဟ်တြုမ္မဲမ္မိဟ် သုတ်ပြတံဂံဒေဒုပလီု ကီုမ္မိဟ်တြု ဂြိုင်ကီုတုသွေးဟံက သီဒေဒုပလီုပုဏ်စင်တက်ကီုရ၊ မ္မိဟ်တြုတံ ဂံပလီုပလာန်တု ကြိုင်စွဲလပ်ကောန်ဇုာ်ပြတံဂံ အခိုင်ခေတ်ဟံ သုတ်ပြတံတု ဆင်စှ် နူတိုက်ပိထပ်တု ညးမ္မိဟ်ဂံၤ ညးမ္မိဟ်ဇုတ် စးကပ် ပြိပ်ဟံဂံၤဝိတ်စိပ်ဒွာဲဂံရ သုတ်ပြတံဂံၤ ပြိပ်တိတ် အာသီဟံမ္မဲ ဂွံနီယာတ်ပွဲဇုာ် သေံဗွဲဗွဲတံဂံ ရီုဗင်တုဆက်လ် ကီုဗွဲသိုင်ပါလိပ် ညးတာလျိုင်တံရ ဟိုတ်နုညးတာလျိုင်ပါလိပ် ကွၢ်ဗိုဗင်တု ရပ်ဂံၤကောံမ္မိဟ်ပရမ်သေံတံ တြုတုကီုရ၊ ပွဲတြုတု ကောန်ဗွဲညးတာလျိုင်ပါလိပ်လေဝ်ပါ ကောန် ညးဇော်လေဝ် ပါလုပ်ကီုရ သုတ်ပြဆင်စှ်နုသိုပိထပ်ဓါဒေဒုပလီု သွေးဟံတု သီဒေဒုပလီုဗွဲဇုာ်ကီုဗြဟတ် မ္မိဟ်ဇုတ်စးပုဟ်တိတ်အာ ဝိတ်စိပ် ဒွာဲဗွဲဗွဲဂံၤဂံၤဝိတ်စိပ်ဒွာဲဗွဲဗွဲရ၊ သုတ်ပြတံဂံၤဟံပံပြ် ဂံၤဏာဂံၤ ဂကောံဗိုဗင် ဗီု တံဗက်အမုၤကီုကီုရ ဆဂးသုတ်ပြတံ ဟိုတ်နုဇော်ကီု ဂုကီုတု ဟံဂံၤဒုပလီုအမုၤ မိက်ဂံၤကွာန် ညးမ္မိဟ်လေဝ် ဟံကလင် အလေဝ်ဂံၤဟိုတ်ကွာ်ပုဏ် ကီုသုတ်ပြ တံပိုင်ဓိတ် ၂၀ မိနစ် သီဂံၤကီုဗြဟတ်ဓိတ်သွက်ဂံၤဆက်ဝေင် အမုၤကီုရ၊

အတိုင်ညးဂမၠိုင်လံးထွေးမ္မဲ၊ ခေတ်ရပ်ကေတ်သုတ်ဝတ် ခေတ်တံ နုသိုပိတေံရပ်သံကျေပ်ကျေပ်တံတု ခေပ်ပလီုပလာ် ဖဲမ္မဲခေတ်သွဲသွဲဗွဲဗွဲ၊ ခေတ်ပံက်လပ်သိုဂကောံကောန်စဗီုဏံ နွံဒိုင်ရ၊ အတိုင် ညးဂမၠိုင်အခိုက်အကားမ္မဲ ရဲဏုဗိဗလဇော် နွံအဝီ ပွဲဗျိုင်ကွာန်တံလေဝ်ပါလုပ်နွံဒိုင်ကီုရ၊

ပြသွာဓိတ်ကွၢ်ဒွဲဒိုင်တံဂံ ပွဲမ္မိဟ်ဗွဲ ဒေဒုပလီုသီတု

ဟံဂံၤဝေင်အမုၤဂြိုင်ကောံကောံရ ဝေင်အမုၤလေဝ်ဒေဒုတင် ဝါတ်ဂါတ် နာနာသံ ဒေဒုပလီုကီုညးတာလျိုင်ကွၢ်လွၢ်တံဂံ သွက်သွာ ကမ္မာန်ပိုတ်ဂံၤတြုဒွဲအာဟံမာန်ရဗိုန်ကီုလေဝ် ဂကောံရံဗင် ဗီုသွက်ဗက်အမုၤနွံဒိုင်ညးကီုရ မ္မိဟ်ပိုတ်ဂံၤ ဟံဆက်ကောံကီု ဟံကွၢ်ဟ်သွာဝေင်ဗျိုင်ကွာန်ကီုတု တီဆဗေက်သွေးဟံဂံၤဝေင် အမုၤ ဂြိုင်စံထောံကွာန် ပြင်ပျက်ထောံ ဇကုအိုတ်ရ၊ မ္မိဟ် သေံဂံၤလေဝ်ဗွဲမ္မိဟ်ဟံဂံၤသွသက်သီ ဂွံဗေက်ခေတ်ကွၢ်သွသွ ဂွံဗေက်ဒေဒုတိတ်နုကမ္မာန်ကီုတု ဂွံညးညးပါ ဂွံအဲအဲ ဓလေတ်အိုတ်ရ၊ မ္မိဟ်တုခန္ဓာဟံမ္မဲတု အမုၤ ဝေင်လေဝ်ဗြိုင်ဂံၤဇုာ်ရ သိုင်လေဝ်မ္မိဟ်ညးဗွဲတု သွက်သွာကမ္မာန်ကွတ်လုပ်ဗျိုင်မ္မဲမ္မဲ ဒုင်ခါဝါတ်ကောံကောံရ ဟံဂံၤဝေင်အမုၤခေတ် မ္မိဟ်ပျီုပျီုကီုဂြိုင်တိုန် ခေတ်ရ မ္မိဟ်ပရမ်သေံတံ ရံဗ်အာကောန်ဗျိုင်ပိုတ် ညံဗ်ကီုပွဲကွၢ် ကြိုင်မ္မဲ ညီဟံဒေဒုပလီုကီုတု ညာတ်ဒိုင်ဆဗျုန်သွေးရ။

ပွဲသွာ ၂၀၀၇ ဟံ ညးသုတ်ပြမန်မ္မဲကောံကောံဒိုင် ရံဗ် ကမ္မာန် ပွဲဗျိုင်မဟာဇုာ် အရာပ် (နီဝေတ်)မင်ဒိုင် ပွဲဗွဲဘာ (ဝါတ်ခေါက်) သုတ်ပြဏံဂံၤကွၢ်နုကမ္မာန်အခိုင်ဗွဲ ခွဲနာဗီုဗိပ် ပွဲခဏ္ဍာတ်ဝိုင်ဗင်မ္မဲဒွာဲကွၢ်ပိဒိုင်ကီုသိုခေတ်မင်ရ၊ မ္မိဟ်လေဝ်အာ ကွၢ်ဒိုင်ဟံပိုတ်ကောံကောံကီုစက်ကောံအရတ် (ရောတ်တောင်)

မ္မဲမ ဒီကွၢ်သိုက်ကံ ဒေဒုဗွဲသုတ်ပြ မ္မိဟ်တြုသေံဓါပိ တု စှ်ကွၢ်တု ရပ်ပျီုနီုကီုစက် ခရိပ်ပျီုဏာကီုစက် အကြာကြာ မ္မိဟ်ကောန်ဗျိုင်ပိုတ်ကွၢ်ဒိုင် သီဟံညာဒည ခရိပ်ပျီုဏာ ညးမ္မဲ လေဝ်ရီုဗင်ဟံကွၢ် ကောံကောံပျိုင်ဗွဲဗွဲဗေင်တု အခိုင်နုကယး မသုန်နာဗီု ခေပ်ပလီုပလာ်ဖဲတု ခေတ်ကွၢ်ဟ် ထောံလပ် ပွဲခဏ္ဍာတ်ဝိုင်ဗင်ဟံဗွဲဗွဲ ကောန်ဇုာ်ဗြိုင် စိပ်ဝိတ်လုင်ဒိုင် သီဟံတီမ္မိဟ် ညံဗ်ညးဂမၠိုင်ဆိုတု ပလံဏာရံဗ်ဂံၤ ပလံဏာ ရံဗ်ဂံၤတုလံဓါပိနာဗီုတုမု ဂံၤတီ မ္မိဟ်ဂံၤဗျိုင်၊ ညးဂံၤသွဏာလွၢ် သုတ်ပြဏံညးဂံၤမ္မဲကောံကောံလွၢ် သုတ် ပြဏံလေဝ် ဒီလုဟ်ဟံတီဏီရ ညးတာလျိုင်လေဝ်ဟံသွတီတု ဒေဒုပလီုဗေက် ဏာဘဝ ဂုအာအလံမ္မဲဘဝရ၊ ဗီုဗီုဏံမိင်ကွၢ်ဂြိုင် ကီုဒွာ် ဂကောံညံဗ်ဒိုင်ထောံဟံဂံၤလံလေဝ်နွံရ ပွဲမ္မိဟ်ဂံၤကောန် ဇုာ်သုတ်ဝတ်သုတ်တံရဒေဒုပလီု ရပ်သံကျေပ်ဒိုင်မ္မဲ ကွၢ်ဂံၤညးမ္မဲ ဟံလေဝ်သွာကောံကောံရ ဒေဒုပလီုဒိုင်လျိုင်ရ၊ အခိုင်လုဟ်လေဝ် ကောန်ဇုာ်ဗြိုင်သုတ်တံနုဗျိုင်ပိုတ် ကောံကောံဒိုင်ဂံၤတေံမဟာဇုာ် တေံဂြိုင်ကောံကောံရ။

။ ဂံၤဆိုဂံၤလိဗ်ဏံတုမ္မဲ ညးဂံၤမ္မဲကသပ်ခိုဟ်ပြ မိက်ဂံၤ ရီုဗင်ကီုနင်ကသပ်မ္မဲ တင်ဏာဂုဏ်ဗွဲဗြိုင်ဟ်နက်ရ ။

ဆက်စဗီု အာပရပရတေံတုဟ်ဂတတေံ

กู๊ วิ กฤ ตภาษามอญ

หลังจากชนชาติมอญถูกศัตรูรุกรานอย่างหนัก ก็ได้พากันอพยพเข้ามาในประเทศไทย เพื่อรักษาชีวิตและเผ่าพันธุ์ให้ดำรงอยู่ต่อไป ในการอพยพแต่ละครั้ง ได้นำเอาศาสตร์ความรู้ต่างๆ ที่บันทึกไว้ด้วยภาษามอญมาเก็บรักษาไว้ เพื่อให้ลูกหลานได้เรียนรู้ นำไปใช้ในการดำรงชีวิต

เมื่อได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยแล้ว ชาวมอญได้สร้างวัดขึ้นในชุมชนของตน พระสงฆ์จัดการเรียนการสอนภาษามอญในวัด พ่อแม่ ผู้ปกครองจะนำลูกชาย หลานชายไปเป็นศิษย์วัด มอบให้พระสงฆ์อบรมสั่งสอน ได้เรียนรู้ภาษามอญ ได้เรียนรู้พระพุทธศาสนาและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน ในครอบครัวและชุมชนสื่อสารกันด้วยภาษามอญ มีวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เคร่งครัดต่อพระพุทธศาสนา เชื่อในกฎแห่งกรรม ไม่ทำชั่ว ซึ่งนับได้ว่าชาวมอญเป็นดอกไม้ที่มีสีสันสดใสยดอกหนึ่งในสังคมไทยมาโดยตลอด

มาถึงยุคโลกาภิวัตน์ กระแสความเจริญทางเทคโนโลยีทางการสื่อสารได้เข้ามาสู่ทุกชุมชน ทุกครอบครัว เด็ก เยาวชน อยู่หน้าจอโทรทัศน์วันละหลายชั่วโมง มีผลกระทบต่อกิจวัตรประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อ ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคม **สิ่งที่ชาวมอญในประเทศไทย หรือคนไทยเชื้อสายมอญได้รับผลกระทบมาก จนอยู่ในภาวะวิกฤตก็คือ ภาษาเด็ก และเยาวชนมอญรุ่นใหม่ไม่มีความสามารถในการใช้ภาษามอญ แม้ว่าปู่ย่าตายายหรือพ่อแม่พูดภาษามอญกันในครอบครัว แต่เยาวชนเหล่านั้น ไม่พูด หรือพูดได้น้อยมาก**

ด้วยความห่วงใยต่อการล่มสลายของภาษามอญ คนไทยเชื้อสายมอญลุ่มน้ำแม่กลอง เขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีได้รวมกลุ่มกันกู้วิกฤตภาษามอญ โดยการเสนอให้นำภาษามอญเข้าสอนในโรงเรียน เป็นหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน

ก่อนที่จะนำภาษามอญเข้าสอนในโรงเรียนได้นั้น กลุ่มของเราได้ทำงานวิจัย โดยมี ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์ และ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ จากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม เป็นพี่เลี้ยงงานวิจัยของเราชื่อ โครงการ **“อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี”** ได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เราจะไม่กล่าวถึงรายละเอียดของขั้นตอนต่างๆ ในที่นี้ แต่จะขอกล่าวเป็นบางตอนเท่านั้น เราได้ทำการสำรวจสถานการณ์และความคิดเห็นในการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญในเขตอำเภอบ้านโป่ง จากความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำภาษามอญเข้าสอนในโรงเรียนมีชาวมอญร้อยละ ๙๒.๑ เห็นด้วย ทำให้คณะวิจัยเรามีกำลังใจมาก และเขาเหล่านั้นจะเป็นเครือข่ายในการทำงานด้วย

ก่อนจะนำภาษามอญเข้าสอนในโรงเรียนคณะวิจัยเราจะต้องสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ เพื่อนำไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนหรือเป็นแบบเรียน จำนวน ๑๐๐ เรื่อง เป็น

บรรยากาศการประชุมหารือ

ผู้รู้ภาษามอญเป็นคัดกรองภูมิปัญญาออกมาเป็นวรรณกรรม

วรรณกรรมเล่มยักษ์ภาษามอญประกอบภาพสวยงาม

วรรณกรรมเล่มเล็กภาษามอญประกอบภาพสวยงาม

วรรณกรรมเล่มเล็ก เล่มละ ๑ เรื่อง มี ๘ หน้า เขียนเรื่องหน้าละ ๑ ประโยค มีรูปภาพทุกหน้า เนื้อเรื่องสนุก แทรกคุณธรรม ในขณะที่เราดำเนินอยู่นั้นที่เลี้ยงเห็นว่า เพื่อให้ง่ายและรวดเร็วต่อการเรียนรู้ภาษามอญ **จึงเสนอให้มีการเขียนภาษามอญด้วยอักษรไทย เพื่อเป็นสะพานข้ามไปสู่การเรียนรู้ภาษามอญได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น** ครั้งแรกผู้เชี่ยวชาญภาษามอญในคณะวิจัยของเราไม่เห็นด้วย โดยอ้างว่าตั้งแต่เราจัดการเรียนการสอนภาษามอญมาในวัดเป็นเวลาห้าร้อยปี ไม่เคยมีแบบนี้ ใช้ตัวอักษรมอญไม่ต้องผ่านอักษรไทย และยังไปเปรียบเทียบกับภาษาอังกฤษ ก็ทำนองเดียวกัน ไม่ต้องผ่านอักษรไทย ที่เลี้ยงจากสถาบันวิจัยภาษาฯ ให้เวลาไตร่ตรองเป็นการบ้าน ให้คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและประโยชน์ของผู้ที่ได้อาศัยโอกาสทางการเรียนภาษามอญด้วย เช่น การสวดมนต์มอญ ปัจจุบันหญิงชาวมอญก็ต้องผ่านอักษรไทย ต่างคนต่างเขียน ไม่มีระบบ ได้เสียงใกล้เคียง ไม่ชัดเจน หากคณะวิจัยจัดทำระบบการเขียนภาษามอญด้วยอักษรไทยในขั้นตอนนี้จะได้ประโยชน์แก่เยาวชนมอญและชาวมอญในชุมชนลุ่มน้ำแม่กลองและชุมชนมอญในจังหวัดอื่นๆ ด้วย

ต่อมาคณะวิจัยของเราได้ประชุม พิจารณาข้อเสนอแนะของพี่เลี้ยง แสดงความคิดเห็นกัน ในที่สุดได้มีมติเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของพี่เลี้ยง คณะวิจัยเราก็ได้คิดสร้างระบบการเขียนภาษามอญด้วยอักษรไทย นำไปทดลองพัฒนาปรับรูปแบบครั้งแล้วครั้งเล่า เพื่อให้ได้เสียงภาษามอญที่ใกล้เคียง ชัดเจน ไม่มีสัญลักษณ์ที่รกรุงรัง อ่านง่าย ขณะนี้ทีมวิจัยเราได้ระบบที่หนึ่งแล้ว และได้จัดทำเป็นรูปเล่มแล้ว คงจะได้นำไปเผยแพร่ให้พี่น้องชาวมอญในท้องถิ่นอื่นๆ ด้วย **แต่ถึงอย่างไรก็ขอเน้นว่า เรามีอักษรของเราเอง วิญญาณของบรรพชนมอญคงมีความสุขและเกิดความภาคภูมิใจในลูกหลานมอญที่อ่านภาษาของตนเองได้**

การสร้างวรรณกรรมตามที่กล่าวมาจาก ๑๐๐ เล่ม จึงเป็น ๒๐๐ เล่ม เพราะในเรื่องเดียวกันเราต้องเขียนด้วยอักษรมอญ ๑ เล่ม และเขียนด้วยอักษรไทย ๑ เล่ม

ขณะนี้กิจกรรมต่างๆ ในโครงการวิจัยของเราได้เสร็จสิ้นลงแล้ว กำลังจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) รับทราบ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนภาษามอญคงจะเริ่มดำเนินการในโรงเรียนวัดม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในไม่ช้า

ครั้งนี้ทีมวิจัยเราขอเสนอภาพกิจกรรมที่เราได้ร่วมกันทำขึ้นเพื่อลูกหลานของเรา ซึ่งในโอกาสหน้าหากท่านสนใจ เราจะเผยแพร่วรรณกรรมของเราให้ท่านได้ลองอ่านกันดูบ้าง

เงรจอมฉลาด

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว แม่หมาয়คนหนึ่งมีลูกชายเพียงคนเดียว แต่ไม่สามารถจะเลี้ยงลูกได้ หล่อนจึงเอาไปทิ้งวัด เด็กน้อยจึงกลายเป็นเด็กวัด วันหนึ่งเจ้าหนูได้วางแผนที่จะโกงอาหารจากเด็กเลี้ยงควาย เขาจึงขุดรูจิ้งหรีดใส่เต็มลงไปอีกตัวหนึ่ง แล้วขุดอีกรูหนึ่งเอาจิ้งหรีดใส่เต็มลงไปอีกสองตัว เมื่อเสร็จแล้วก็เรียกเด็กเลี้ยงควายมาพูดว่า “มีจิ้งหรีดที่ตัวในหล่อนนี้”

“ตัวหนึ่ง” เด็กเลี้ยงควายตอบ ทั้งสองตกลงกันว่า ถ้าเด็กวัดถูกเขาก็จะได้อาหารของเด็กเลี้ยงควาย และถ้าเด็กเลี้ยงควายถูก เด็กวัดก็จะต้องเลี้ยงควายแทน เมื่อตกลงเช่นนั้นแล้วทั้งสองก็ขุดรูจิ้งหรีดดู ก็พบว่ามีจิ้งหรีดสองตัว

“เอาไหม ที่นี้ท้ายรูนี้บ้าง” เด็กวัดพูด “ในรูนี้มีจิ้งหรีดที่ตัว”

“สองตัว” เด็กเลี้ยงควายตอบ “สามตัวต่างหากล่ะ” เด็กวัดพูด เพราะเขาเติมลงไปอีกสองตัว รวมกับที่มีอยู่เดิมแล้วตัวหนึ่งจึงเป็นสาม

ตกลงเด็กวัดชนะ และได้อาหารของเด็กเลี้ยงควายไปกิน เด็กวัดได้เล่นพนันอื่นๆ อีกหลายครั้งหลายหนและชนะทุกครั้งจนมีชื่อเสียงเลื่องลือไปถึงพระกรรณของพระเจ้าแผ่นดิน

ในครั้งนั้น มีชาวต่างประเทศคุมเรือสำเภาเข้ามาจอดลำ และนายสำเภาได้นำพิกทองสามรสเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน แล้วทูลว่า “ขอเดชะ พระราชอาญาไม่พ้นเกล้า ถ้าฝ่าละอองธุลีพระบาทสามารถทายเมล็ดพิกทองของแต่ละผลนี้ได้ถูกต้อง ข้าพระพุทธเจ้าขอถวายเรือสำเภาทั้งเจ็ดลำนี้ แต่ถ้าไม่สามารถจะทายถูกต้องได้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระนครของฝ่าพระบาทเป็นรางวัล” เมื่อพระเจ้าแผ่นดินได้ทรงฟังเช่นนั้น จึงตรัสนัดว่า

“ในวันที่เจ็ดนับจากนี้ไป ฉันจะตอบให้ทราบ”

เมื่อพระเจ้าแผ่นดินทรงนัดแนะเช่นนั้นแล้ว ก็ทรงใช้ให้เสนาไปแจ้งให้เด็กวัดซึ่งโตเป็นหนุ่มและบวชเณรแล้ว ให้ช่วยทาย

เมล็ดพิกทอง เมื่อเจ้าเณรได้ทราบเช่นนั้นก็รำพึงว่า

“เรื่องทายจิ้งหรีดนั้นเราทายได้ เพราะเราทำกับมือเราเอง แต่เราจะทายเมล็ดในผลพิกทองได้อย่างไรกัน ครั้งนี้เราเห็นจะไม่พ้นความตายเป็นแน่ แต่เรื่องที่จะตายด้วยคมหอกคมดาบนั้นน่าหวาดเสียวนัก เราจมน้ำตายเองจะดีกว่า”

เมื่อเจ้าเณรคิดเช่นนั้นแล้วก็กระโดดลงไปในน้ำ แต่กระแสน้ำได้พัดพาเจ้าเณรลอยไปถึงที่เรือสำเภาทั้งเจ็ดจอดอยู่ เจ้าเณรคว้าเชือกสายสมอไว้ได้ และในขณะนั้นบังเอิญกลาสีเรือกำลังคุยอยู่กับกัปตัน เสียงคนหนึ่งถามขึ้นว่า “พิกทองลูกโตมีกี่เมล็ด แล้วลูกขนาดกลางมีเท่าไร ลูกเล็กมีเท่าไร”

“ลูกที่ใหญ่ที่สุดเอาใส่ไว้เจ็ดเมล็ด” เสียงกัปตันตอบ “ลูกขนาดกลางมีห้าเมล็ด ลูกที่เล็กที่สุดมีสาม”

เจ้าเณรได้ยินเสียงพูดคุยได้ตอบนั้นโดยตลอด จึงรำพันในใจว่า “ฮา ฉันไม่ตายแล้ว” เจ้าเณรว่ายเข้าหาฝั่งแล้วกลับไปวัด

พอถึงวันที่เจ็ด นายสำเภาก็นำพิกทองเข้าไปในวัง พระเจ้าแผ่นดินก็ให้ไปนิมนต์เณรมา เมื่ออำมาตย์ผู้นั้นไปถึงวัด เจ้าเณรก็หัวเราะแล้วพูดว่า “ฮา ฮา ฮา อย่างกลัวเลยไม่ต้องกลัวมัน”

พูดแล้วก็คว่ำจีวรมาห่มครอง เดินเข้าไปในวังพร้อมกับอำมาตย์ เมื่อถึงที่นั่งลงยังอาสนะที่จัดเตรียมไว้ พระเจ้าแผ่นดินจึงตรัสขึ้นว่า “โปรดทายเถิดว่าพิกทองลูกใหญ่ที่สุดนั้นมีกี่เมล็ด”

“มีเจ็ดเมล็ด มหาบพิตร” เจ้าเณรตอบ

เมื่อได้รับคำตอบเช่นนั้น ก็พาพิกทองออกพิสูจน และเมื่อนับดูแล้วก็ปรากฏว่ามีเจ็ดเมล็ดจริงๆ ส่วนลูกกลางและลูกเล็กก็มีห้าและสามเมล็ดถูกต้องตามที่เจ้าเณรทายทุกประการ ด้วยเหตุนี้ นายสำเภาชาวต่างประเทศจึงต้องเสียเรือสำเภาทั้งเจ็ดลำ

ภายหลังจากนั้นไม่นานนัก มหาเดเล็กของพระเจ้าแผ่นดินสองคนได้ขโมยเอาทับทิมไป คนหนึ่งชื่อชะ (ในภาษามอญ ชะ หมายถึงอกหรือด้านหน้า) และอีกคนหนึ่งชื่อจ๊ะ (ในภาษามอญ จ๊ะ หมายถึงหลังหรือด้านหลัง) พระเจ้าแผ่นดินมีพระราชประสงค์จะหาตัวคนร้าย จึงสั่งให้ชะและจ๊ะไปนิมนต์เจ้าเณรมา ขณะที่ทั้งสองแบกคานหามพาเจ้าเณรมานั้น เจ้าเณรกำลังคิดและพูดออกมาว่า “ชีวิตของฉันอยู่ในระหว่างอันตราย ภัยจะจากคลองชะ (ทางหน้า) หรือคลองจ๊ะ (ทางหลัง) ก็ไม่รู้ได้ (ในภาษามอญคลอง แปลว่า ทาง)”

ฝ่ายมหาเดเล็กทั้งสองคือนายชะกับนายจ๊ะ เมื่อได้ยินเช่นนั้น ก็คิดว่าเจ้าเณรคงจะรู้ความจริง จึงพากันสารภาพรับผิดและขออภัยไม่ให้ทูลฟ้องต่อพระเจ้าแผ่นดิน และบอกว่าทับทิมนั้นอยู่ในท้องของห่านตัวที่ใหญ่ที่สุดในพระราชวังนั้น เมื่อเจ้าเณรได้เข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินแล้วก็ทูลว่า

“มหาบพิตรมีพระราชประสงค์สิ่งใดไม่ทราบ”

“ทับทิมของโยมถูกขโมยไป พระคุณท่านโปรดช่วยตรวจดูในตำราที่เถาะว่ามันอยู่ที่ไหน”

“มหาบพิตรเลี้ยงห่านไว้บ้างหรือเปล่า” เจ้าเณรทูลถาม

“เลี้ยงซี” พระเจ้าแผ่นดินตรัสตอบ “ยังงั้นก็” เจ้าเณรทูลตอบ “ทับทิมอยู่ในท้องห่านตัวใหญ่ที่สุดนั่นแหละ”

และเจ้าห่านตัวที่ใหญ่ที่สุดถูกจับฆ่าทำให้ออกอุจจาระทับทิมสมจริงตามที่เจ้าเณรพูด เมื่อเป็นเช่นนี้ชื่อเสียงของเจ้าเณรก็ยิ่งแผ่กว้างออกไป

ในครั้งนั้นมีเมืองๆ หนึ่ง ปรากฏว่าไม่มีฝนตกมาเป็นเวลาสามปีทั้งมนุษย์และต้นไม้ล้มตายลงมากมาย ด้วยเหตุนี้ชาวเมืองนั้นจึงส่งทูตลงเรือสำเภามาเพื่อเชิญเจ้าเณรไปบ้านเมืองของตน เจ้าเณรขัดไม่ได้ต้องไปด้วย และในระหว่างการเดินทางนั่นเอง ฟืนหมดไม่มีใช้หุงข้าว จึงแวะเข้าไปที่เกาะแห่งหนึ่ง เจ้าเณรก็ขึ้นไปบนฝั่งด้วยอ้างว่าจะไปหาสมุนไพร และเมื่อมาถึงบ่อๆ หนึ่งเจ้าเณรก็กระโดดลงไปหวังจะให้ตาย แต่ก็ไม่สมหวังเพราะตกลงไปค้างต้นไม้ที่ขึ้นอยู่ในบ่อนั้น จึงไม่ตกไปข้างล่าง

ในบ่อนั้นมีกบอยู่สองตัว ขณะที่เจ้าเณรลงไปค้างค้างอยู่บนกิ่งไม้นั้น กบตัวผู้ได้พูดกับกบตัวเมียว่า

“อำนาจของฉันยิ่งใหญ่นัก ประเทศใดก็ตามที่ไม่มีฝนตกเลย ถ้าเขาเอาหนังของฉันไปซึ่งทำกลอง และตีมันขึ้นฝนก็จะตก” กบตัวเมียได้ฟังเช่นนั้นก็พูดขึ้นบ้างว่า

“อำนาจของฉันก็ยิ่งใหญ่เหมือนกัน ถ้าเขาเอาหนังของฉันไปซึ่งทำเป็นกลอง และตีมันขึ้นก็ทำให้ฝนหยุดตก”

เมื่อเจ้าเณรได้ฟังกบทั้งสองอวดฤทธิ์เดชกันเช่นนั้นก็ตั้งใจจับกบทั้งสองเอามาไว้สักครู่หนึ่ง ต่อมาพวกคนเรือก็มาตามหา และเมื่อเห็นเจ้าเณรอยู่ในบ่อ ก็ช่วยกันดึงขึ้นมา

เจ้าเณรได้ทำเครื่องหมายไว้ที่หน้าอกว่าพื้นไหนเป็นหน้า กบตัวผู้พื้นไหนเป็นหน้ากบตัวเมีย ทั้งนี้เพื่อมิให้ใช้สลับกัน เมื่อเรือสำเภามาถึงเมืองที่ฝนแล้งแล้ว เจ้าเณรก็เข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินและทูลถามว่า

“มหาบพิตรมี พระราชประสงค์สิ่งใดไม่ทราบ ขอถวายพระพร”

“บ้านเมืองของฉันไม่มีฝนตกลงมาสามปี อยากจะให้ช่วย จึงได้ให้คนไปนิมนต์มา” พระเจ้าแผ่นดินตรัสตอบ

“อาตมาจะช่วยแก้ไขให้” เจ้าเณรทูล “ขอได้โปรดสร้างโรงพิธีขึ้นเถิด”

เมื่อโรงพิธีได้สร้างเสร็จแล้ว เจ้าเณรก็ขึ้นไปบนโรงพิธีและตีกลองใบที่ทำด้วยหนังกบตัวผู้ขึ้น ทันใดนั้นฝนก็ตกลงมาอย่างไม่ยอมหยุดถึงเจ็ดคืน น้ำท่วมเจ็ดไปหมด พระเจ้าแผ่นดินจึงมีรับสั่งว่า “โอ พระคุณเจ้าโปรดห้ามฝนให้หยุดตกเสียเถิด”

เจ้าเณรจึงตีกลองอีกใบหนึ่งซึ่งทำด้วยหนังกบตัวเมียฝนก็หยุดตกทันที พระอาทิตย์ก็ส่องแสงแจ่มจ้า เมื่อเป็นเช่นนี้ชื่อเสียงของเจ้าเณรก็ยิ่งขจรขจายไปทุกทิศ

วันหนึ่ง พระเจ้าแผ่นดินได้เสด็จไปที่วัดของเจ้าเณรแล้วตรัสถามว่า “พระคุณเจ้า ข้าศึกได้ยกทัพมาโจมตีพระนครทั่วสี่ทิศ โยมขอมอบให้พระคุณเจ้าเป็นผู้หาทางป้องกัน”

“ขอได้โปรดส่งม้าตัวผู้ที่ใช้ผสมพันธุ์มาให้อาตมาสักตัวหนึ่ง” เจ้าเณรทูล

เมื่อพระเจ้าแผ่นดินส่งม้ามาให้แล้ว เจ้าเณรก็ขึ้นม้าแต่โดยเหตุที่เจ้าเณรไม่เคยขี่ม้ามามาก่อน ไม่มีความชำนาญพอจึงได้ให้คนมัดเท้าทั้งสองไว้ได้ท้องม้า เมื่อมันคงดีแล้วก็ขี่ออกไป ฝ่ายม้าที่ผสมพันธุ์กำลังคึกคอง เมื่อแลเห็นม้าของข้าศึกก็วิ่งเยาะอย่างเข้าไปหวังจะพบม้าตัวเมีย เจ้าเณรนั่งบนหลังม้าไม่เป็นอยู่แล้ว เมื่อม้าวิ่งก็เลื้อนหลุดไปอยู่ใต้ท้องม้า เมื่อพวกข้าศึกแลเห็นการขี่ม้าอันแปลกประหลาดผิดชาวบ้านชาวเมืองเช่นนั้น ก็พากันพูดว่า “บ้านไหนเมืองไหนเขาก็ขี่บนหลังม้ากันทั้งนั้น แต่ทหารคนนี้ขี่ใต้ท้องม้า ทหารคนนี้จะต้องมีวิชาเก่งกล้าสามารถมากอย่างแน่นอน”

เมื่อพูดกันเช่นนั้นก็เกิดความหวาดกลัวพากันหนีไปสิ้น ทหารในเมืองจึงออกมาจับม้าของเจ้าเณร และอาการของเจ้าเณรก็อยู่ในลักษณะปางตายทีเดียว เมื่อเสร็จจากการขับไล่ข้าศึกแล้ว เจ้าเณรก็กลับวัดและรำพึงกับตนเองว่า

“ฉันหลุดพ้นจากอันตรายของสงครามมาได้แล้วก็จริง แต่ในอนาคตเบื้องหน้า ฉันก็หาความสงบสุขไม่ได้จะต้องคอยแก้ปัญหาอยู่ร่ำไป และถ้าไม่ได้จะทำอย่างไรละ” เมื่อตรึกตรองเห็นความยุ่งยากเช่นนั้น เจ้าเณรก็เข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินแล้วพูดว่า

“มหาบพิตร อาตมาต้องการน้ำมันไปเช็ดถูใบลานให้ใหม่และคงทนขึ้น” พระเจ้าแผ่นดินก็พระราชทานให้ด้วยความเต็มพระทัย เจ้าเณรจึงเอาน้ำมันขลิบไปตามเสื้อและผ้าเก่าๆ แล้วก็จุดไฟเผา วัด เมื่อวัดถูกเผาจนไฟลุกลามแล้ว เจ้าเณรจึงเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินทูลเรื่องไฟไหม้ให้ทรงทราบ พวกชาวบ้านชาวเมืองและทหารจึงไปช่วยดับไฟ เจ้าเณรได้รำพันให้พระเจ้าแผ่นดินได้ยินว่า

“อาตมาไม่ได้สูญเสียวัดเท่านั้น พระคัมภีร์ต่างๆ ก็ถูกเผาไปหมดด้วย ต่อไปเบื้องหน้า อาตมาก็ไม่สามารถจะทำนายทายทักหรือแก้ไขเหตุการณ์ต่างๆ ได้อีกต่อไปแล้ว”

นับตั้งแต่นั้นมา เจ้าเณรก็อยู่อย่างสุขสบาย นอนหลับสนิท ไม่ต้องสะดุ้งผวาว่าจะเกิดเหตุร้ายที่ต้องคอยแก้ไขอีกต่อไป

บรรณานุกรม

เล่าเรื่องพมามัจฉา. (๒๕๑๕). ส.พลายน้อย. วัชรินทร์การพิมพ์.

อะไรใหม่ในพรรคมอญใหม่

เมื่อวันที่ ๒๗-๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ ที่ผ่านมาผู้เขียนได้มีโอกาสเดินทางไปร่วมประชุมสัมมนาประจำปีของพรรคมอญใหม่ที่ในกลางป่าเขตกองกำลังมอญกองพันที่ ๕ เมืองเย

วาระในการประชุมประเด็นหลักๆ มีอยู่ด้วยกัน ๕ หัวข้อ ดังนี้ คือ

๑. เรื่องความสามัคคีของพี่น้องมอญ
๒. ส่งเสริมสนับสนุนองค์กรเอกชนต่างๆ ของมอญ
๓. นำเสนอจุดยืนและหลักการในปัจจุบันของพรรค
๔. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรับปรุงรัฐธรรมนูญ
๕. วิธีการจัดการกับระบบการเงินการคลังให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น

“มอญนิวส์เดท” หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการประชุมแต่ละครั้งที่ผ่านมา ไม่ใช่เพียงแค่ประชุมกันแล้วถึงเวลาประชุมเสร็จต่างคนต่างแยกย้ายกลับกันไป แล้วทิ้งภาระทั้งงานไว้ให้พรรคมอญใหม่ทำแต่เพียงผู้เดียวโดดลำพัง งานที่พรรคมอญใหม่ทำกันอยู่ก็ล้นมืออยู่แล้ว ในเมื่อเราได้ข้อสรุปร่วมกันในที่ประชุม เราก็ต้องมาร่วมกันรับผิดชอบในนโยบายต่างๆ ร่วมกันด้วย ใครพอที่จะช่วยเหลือชนชาติมอญได้บ้างตามที่ตัวเองถนัด

หรือพอมีศักยภาพในด้านนั้นๆ ก็สมควรที่จะช่วยเหลือกันจะได้เป็นประโยชน์ต่อชนชาติมอญและเพื่อให้ได้เนื้องานขึ้นมาบ้างและนำไปสู่เป้าหมาย ไม่ใช่ว่าจะเสนอความคิดอย่างเดียว การที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่ชนชาติมอญเราตั้งใจเอาไว้ร่วมกันนั้น เป้าหมาย ต้องสามารถกำหนดระยะเวลาได้ต้องประเมินความสำเร็จให้เป็นขั้นเป็นตอนได้

สามารถเช็คระดับความสำเร็จให้เป็นเปอร์เซ็นต์ให้ได้ว่าชนชาติมอญได้เดินทางไปสู่เป้าหมายมากน้อยเพียงใด เปอร์เซ็นต์เท่าไรแล้ว การมีเป้าหมายแต่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาจะทำให้ความสำเร็จในการที่จะเดินทางไปสู่เป้าหมายก็จะช้าลงหรืออาจจะมองไม่เห็นถึงความสำเร็จ เพราะเวลานั้นผ่านไปเร็วไม่ทันไรก็อาจจะผ่านไป ๑๐ ปีหรือ ๒๐ ปี แต่เป้าหมายของชนชาติมอญก็อาจจะยังเป็นเพียงแค่ความฝันอยู่เหมือนเดิม

ในการประชุมดังกล่าวครั้งนี้ได้มีตัวแทนชาวมอญเชื้อสายต่างๆ จากทั่วโลกเดินทางมาร่วมประชุมจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นพี่น้องมอญจากเมืองต่างๆ ในประเทศพม่า

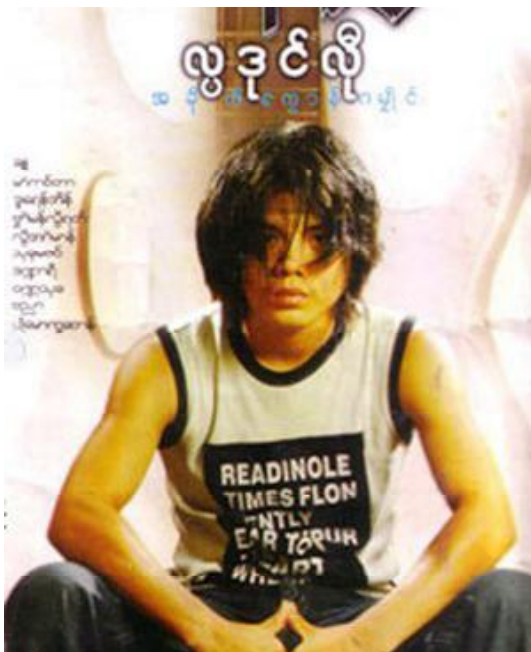
พี่น้องมอญจากเมืองไทย พี่น้องมอญจากอเมริกา ยุโรป สิงคโปร์ ออสเตรเลีย และพระสงฆ์มอญจากศรีลังการ่วม

ประชุมอย่างคับคั่ง ทำให้บรรยากาศการประชุมเป็นไปด้วยความอบอุ่น เป็นกันเอง และความมีน้ำใจของคนที่นี่ที่มีต่อกัน เหมือนดังญาติสนิทที่ไม่ได้เจอกันมานานแสนนาน ส่วนพี่น้องมอญที่อยู่ในหมู่บ้านที่เป็นสถานที่จัดประชุม ต่างมีชีวิตตามอัตภาพ อยู่กันอย่างเรียบง่าย พอเพียง ถึงแม้จะมีฐานะค่อนข้างยากจนแต่ก็รวยน้ำใจ ผิดกับชนกลุ่มน้อยบางกลุ่ม ที่ครั้งหนึ่งสมัยที่ผู้เขียนยังเรียน มหาวิทยาลัยได้มีโอกาสไปออกค่ายอาสาสร้างโรงเรียนให้กับหมู่บ้านชายแดนตามที่ต่างๆ ทั่วประเทศไทย นอกจากจะไม่เคยมีเลยสักครั้งที่พวกเขาจะเอาผัก หน่อไม้ พักแพง ผลหมากรากไม้มาให้นักศึกษาทำกับข้าวกินกัน จะมีก็แต่ขนกันมาขายให้กับนักศึกษาถึงที่พัก นอกจากจะไม่ยอมมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เรามุ่งมาสร้างประโยชน์ให้แก่วัยพวกเขาโดยตรงแล้ว ยังไม่แสดงน้ำใจให้ปรากฏอีกด้วย ผิดกับหมู่บ้านตามชนบทแห่งอื่นๆ ที่ต่างมีน้ำใจ นำอาหารนานาชนิดมามอบให้นักศึกษา พุดง่ายๆ ว่า น้องคนนั้นที่จะได้อะไรมาเปล่าๆ จากชนชาติที่เรากล่าวถึง (ไม่นับรวมความขัดแย้งที่ทั้งพม่าและชนกลุ่มนั้นพยายามก่อให้เกิดขึ้นในรัฐมอญ รัฐที่พม่าเขียนไว้โดยที่ชาวมอญยังไม่มีสิทธิประโยชน์ใดๆ นอกจากทุกขลาภที่ผู้รักดีต่อพม่าหยิบยื่นให้)

เรื่องกวนใจและเรื่องสุขใจ จากเมืองเย

พี่น้องมอญที่นี่ยังรักษาความเป็นมอญได้อย่างเข้มข้น ชาวบ้านทุกคนนุ่งโสร่ง พุดภาษาหมอญ ฟังเพลงมอญ กินอาหารมอญ การพุดคุยในแต่ละเรื่องเรื่องล้วนแสดงออกถึงเป็นความเป็นมอญ

จะมีบ้างที่ทำให้หงุดหงิดและรู้สึกขัดใจอยู่ในช่วงเหตุการณ์เมื่อเย็นวันที่ ๑ มกราคม เป็นวันปีใหม่พอดี ประมาณตอน

สายๆ ของวันนั้นผู้เขียนได้เข้าไปนั่งดื่มกาแฟที่ร้านขายของประจำหมู่บ้าน ขณะกำลังนั่งดื่มกาแฟอย่างสบายใจได้ลึกลับก็มียอดกะบะขับเข้ามาในหมู่บ้าน บนท้ายรถกะบะมีวัยรุ่น ๔-๕ คน แต่ละคนแต่งตัวแนวแฟชั่น เสื้อเชิ้ตกางเกงยีนส์ (ทั้งที่ดูผิดที่ผิดทาง) ดูแล้วก็เดาได้ไม่ยากว่าทุกคนคงเข้าไปทำงานในเมืองไทย (และคงได้ชิมชั๊บเอาอะไรใหม่ๆ บางอย่างไปจากวัยรุ่นไทยบางคน) เพิ่ง กลับมาเที่ยวบ้านตอนปีใหม่นี้พอทุกคนลงมาจากรถต่างก็เดินมุ่งหน้ามาที่ร้านขายของผู้เขียนนั่งดื่มกาแฟอยู่ทุกคน ต่างเดินร้องเพลงไทยดังลั่นถนน (ร้องชัดมาก) เมื่อเดินมาถึงร้านค้าก็มีการสั่งเบียร์มาตั้งวงนั่งดื่มกัน สิ่งทีกลุ่มคนเหล่านี้สนทนากันหรือต้องเรียกว่าตะโกนใส่กันนั้นเป็น “ไทยค่อนมอญครึ่ง” คงเพื่อหวังแสดงให้ผู้คนในบริเวณนั้นได้ยินและรับรู้ไปพร้อมกันด้วย

เรื่องส่วนใหญ่ที่คุยกันก็มีแต่เรื่องห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ และสถานที่ต่างๆ ที่แต่ละคนเคยมีโอกาสได้ไปเที่ยวและไม่นานนักได้มีชาวบ้านประมาณ ๓-๔ คนได้เข้าไปร่วมวงสนทนากับพวกเขาด้วย ซึ่งผมพอจับใจความการสนทนาได้ว่าพวกเขาทราบข่าวจากเพื่อนว่าที่หมู่บ้านมีการจัดประชุมประจำปีของพรรคมอญใหม่ พวกเขาจึงกลับบ้านเพื่อจะมาดูและอยากจะมีส่วนร่วม พวกเขายังพูดอีกว่า หากทางพรรคเห็นว่าวัยรุ่นอย่างพวกเขาพอจะมีประโยชน์อะไรกับพรรคบ้างก็ขอให้บอก พวกเขาพร้อมช่วยเหลือเต็มที่ พอผู้เขียนได้ฟังคำพูดเหล่านั้น อคติที่มองเห็นแต่แรกจึงค่อยจางลง กลับรู้สึกอึ้งใจขึ้นมาไซ้

ผู้เขียนเริ่มคิดได้ว่า แม้พวกเขาจะสวมกางเกงยีนส์ ฟังเพลงฮิปฮอป ดูหนังฮอลลีวูด กินแฮมเบอร์เกอร์ ฯลฯ แต่ตราใบที่เขายังไม่ละเมิดสิทธิความเป็นผู้อื่นจนเกินงาม ยังเคารพนับไหวผู้อาวุโส กตัญญูกตเวทีต่อบรรพชนและชนชาติมอญ ไม่ทิ้งความเป็นมอญ แม้จะมีกลิ่นเนยนมขนมปังโชยออกมาจากร่างกายของเขาบ้างแต่สำนึกยังคงตระหนักรับรู้ว่า แท้จริงแล้ววิญญาณของเขายังอบร่ำด้วยกลิ่นกระเจี๊ยบ ปลาแร่มอญอย่างเหนียวแน่น สิ่งเหล่านี้เอง ย่อมไม่เป็นเรื่องที่ชวนอดสูเกินไปนัก.....

แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้าจะครับ

***** ทุกความฝันของเราสามารถเป็นจริงได้ เพียงแค่เรากล้าที่จะไล่ตาม *****

ชนิษฐา คันธะวิชัย

ภาษา ที่ต้องเปล่งออกมาจากใจ

“ภาษาอะไรในอุษาคเนย์ที่เอา อ.อ่าง มาเป็นตัวสะกดได้ และสระ อุ อิ มาอยู่คำเดียวกันก็ยิ่งออกเสียงได้” เป็นคำถามที่เพื่อนของผู้เขียนถามขึ้นมาในวันหนึ่ง ซึ่งคิดเท่าไรก็คิดไม่ออก ว่าภาษาอะไรในภูมิภาคนี้ (หรือกระทั่งในโลกนี้) ที่มีสระถึง ๒ ตัวอยู่ในคำพยางค์เดียวกันได้ แล้วก็นึกไม่ออกจริงๆ ว่าจะออกเสียง อ. อ่าง ให้เป็นตัวสะกดได้อย่างไร น่าจะเป็นสระมากกว่า ผู้เขียนเองก็มีความรู้เรื่องภาษาน้อยนัก จึงตอบเพื่อนไม่ได้ในครั้งนั้น แต่ที่จำได้คือผู้เขียนตอบกลับไปว่า “ภาษาอะไร (พระ) คงออกเสียงยากพิลึก ชั้นจะไม่เรียนเด็ดขาด...” และเจ้าเพื่อนคนนั้นก็ไม่ได้เฉลยคำตอบเสียด้วยเพราะโดนเปลี่ยนเรื่องคุยเสียก่อน ฉะนั้นเองก็ไม่ได้สนใจหาคำตอบ จึงไม่รู้ว่่าเพื่อนหมายถึงภาษาอะไร

ในปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้เขียนได้เป็นผู้ประสานงานโครงการประชุมวิชาการนานาชาติ “ครบเครื่องเรื่องมอญ” ที่สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งต้องใช้เวลาเกือบหนึ่งปีในการติดต่อกับชาวไทยเชื้อสายมอญ รวมทั้งนักวิชาการจากนานาชาติที่ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับมอญ และชาวมอญจากเมืองมอญ จากงานครั้งนั้นทำให้ผู้เขียนได้รู้จัก “มอญ” มากขึ้น และตระหนักว่าความยิ่งใหญ่ของกลุ่มชาติพันธุ์นี้ไม่ได้มีเพียงแค่สาวสวย หรือเป็นต้นตำรับทำข้าวแช่ ประเพณีเล่นส่บ้า เขียวชาญในงานเครื่องปั้นดินเผา หรือการเป็นพุทธศาสนิกชนที่เคร่งครัด และนับถือผี แต่ยังมีอะไรที่ลึกซึ้งและยิ่งใหญ่กว่านั้น ความ เป็นมอญที่อยู่ในสังคม “ไทย” เองก็มีเยอะและใกล้เคียงมากอย่างคาดไม่ถึง อย่างน้อยคำนำหน้าชื่อผู้ชายว่า “นาย” ก็มาจากภาษามอญ และอักษรตัวกลมๆ ที่คนภาคเหนือบ้านพ่อของผู้เขียนเขาใช้เขียนคัมภีร์ทางศาสนาที่เรียกว่า อักษรธรรมล้านนา นั้น ก็เป็นอักษรที่พัฒนามาจากอักษรมอญ และที่สำคัญคนรอบข้าง

ผู้เขียนเอง ก็มักจะมี ความเกี่ยวข้องกับมอญหรือมีเชื้อสายมอญปนอยู่บ้างด้วยกันทั้งนั้น จนทำให้ผู้เขียนกับหนุ่มลำปาง เพื่อนรุ่นน้องอีกคนรำพึงรำพันกันว่า “เราสองคนนี่ไม่อินทรนัดกันเลยเนอะ เพราะไม่ได้มีเชื้อสายมอญ”

เมื่อเสร็จสิ้นจากงานนั้น ผู้เขียนจึงได้เริ่มเรียนภาษามอญ เพราะเห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรมมอญที่เป็นพื้นฐานของวัฒนธรรม “ไทย” และ “พม่า” ในปัจจุบัน และก็คิดว่าไม่น่าจะยากเกินเรียน เพราะอย่างน้อยก็มีพื้นฐานการเขียนอ่านอักษรธรรมล้านนาอยู่บ้าง ซึ่งตัวอักษรธรรมล้านนาก็มีความใกล้เคียงกับอักษรมอญ อย่างน้อยก็ไม่ต้องจำตัว ก ค จ ญ ณ ต ป ภ ย ล ว ส ห อ เพราะอักษรธรรมล้านนาก็เขียนแบบเดียวกัน จึงน่าจะนับได้ว่าผู้เขียนก็คงไม่ได้เริ่มเรียนภาษามอญจาก ๐ (แต่เริ่มจาก ๐.๔)

กลางเดือนธันวาคม ๒๕๕๐

เมื่อมาเริ่มเรียนภาษามอญจริงๆ ก็รู้สึกปวดหัวยิ่งนัก แม้ว่าจะจำตัวอักษร ๓๕ ตัวได้อย่างไม่ต้องนั่งท่องให้มาก แต่การเรียนภาษาไม่ได้มีแค่เรื่องของการจำตัวอักษรและคำศัพท์เท่านั้น การออกเสียงภาษามอญนั้นต่างจากภาษาไทยอย่างยิ่ง จะขอยกตัวอย่างการออกเสียงคำที่เป็นปัญหาสำหรับผู้เขียนมาก เช่น การออกเสียงอักษร ญ (**ญะเยะ**) ที่เป็นตัวควบกล้ำหรือตัวสะกดซึ่งเป็นเสียงที่ต้องขึ้นจมูก แม้ว่าคนในบ้านของผู้เขียนจะพูดภาษาไทยถิ่นเหนือซึ่งมีเสียงที่ใกล้เคียงกับเสียงนี้อยู่แล้ว แต่ตัวผู้เขียนเองไม่ได้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือตามพ่อแม่ จึงออกเสียงไม่ได้ อาจารย์ต้องจี้ให้นักเรียนหัดออกเสียงทีละคน ก็หัดกันอยู่นาน แม้กระทั่งตอนนี้เรียน ภาษามอญมาได้สองเดือนแล้ว แต่ก็ยังออกเสียงนี้ได้แค่บางทีเท่านั้นและเป็นการออกได้แบบ “บังเอิญๆ”

การหัดออกเสียง **ญะเยะ** นี้เป็นเพียงด่านแรก และยังอยู่ในขั้น “จื๊บๆ” ที่คนพูดไทยกลางต้องเผชิญ ผู้เขียนเคยถามพวกพี่ๆ ในชมรมเยาวชนมอญกรุงเทพฯ คำว่า “ฉันรักเธอ” พูดเป็นภาษา

ลูกหลานแรงงานมอญ

ศูนย์พัฒนาภูมิปัญญาไทยมอญ สมุทรสาคร

โรงเรียนสอนภาษาและวัฒนธรรมมอญ สมาคมไทยรามัญ

มอญว่าอย่างไร เพราะโดนถามเป็นประจำ ก็ได้รับคำตอบว่า “**อ้วน ปิฮ์**” (ฉันรักเธอ) ซึ่งคำว่า **ปิฮ์** นั้น จะออก ปิ เฉยๆ ไม่ได้ ต้องมีเสียงลมหายใจออกมาด้วยให้เป็น ปิฮ์ “เฮลละซี...” ฉันคิดถ้าออกเสียงไม่ถูกจะไปบอกรักกับหนุ่มมอญได้อย่างไรกัน นั่นหมายความว่าด้านต่อไปที่ผู้เขียนต้องฝ่าฟันก็คือ การออกเสียงสระที่มีลมหายใจปนออกมามาก ออกมาจากหน้าอก (breathy voice) ซึ่งเป็นเสียงที่เกิดจากการผสมสระเข้ากับพยัญชนะชุดที่สองในภาษามอญ^๖ โดยที่ภาษาไทยกลางไม่คุ้นกับการออกเสียงในลักษณะนี้

ในห้องเรียนภาษามอญที่คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์ก็ได้สอนให้ออกเสียงคำว่า ปิฮ์ เช่นกัน แต่นักเรียนหลายคนก็ออกเสียงเป็นคำอื่นซึ่งมีความหมายในภาษาไทยที่ไม่อาจพูดถึงอย่างเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ (เดากันเอาเองนะคะว่าออกเป็นคำว่าอะไรกัน) โดยเฉพาะ “พีพี” ที่เป็นดาวประจำห้อง คุณเธอออกเสียงคำว่า “ปิฮ์” แต่ละที คนในห้องก็ฮากันครื้นเครง หายง่วงทันที

ผู้เขียนเคยบ่นเรื่องความยากของการออกเสียงที่มาจากหน้าอก (breathy voice) ในภาษามอญให้กับเพื่อนรุ่นน้องฟังว่าหากออกเสียงลักษณะนี้เป็นคำโดดๆ นั้น ก็พอจะออกได้ แต่เมื่อรวมกันเป็นประโยคเมื่อไหร่ จะออกไม่ได้ทันที ดังนั้น “**อ้วน ปิฮ์**” ก็นับเป็นประโยคที่ออกเสียงยากสำหรับผู้เขียน แต่เจ้ากอล์ฟก็ได้บอกผู้เขียนมาประโยคหนึ่งว่า

“**ที่...นี่ก็แสดงว่าการพูดภาษามอญนั้นมันต้องเปล่งออกมาจากใจจริงๆ**”

อืม... “อ้วน ปิฮ์” ที่เปล่งออกมาจากหัวใจ...

เนื่องจากผู้เขียนไม่มีความรู้เรื่องภาษาศาสตร์เลย ดังนั้นก่อนที่จะลงมือเขียนบทความเบาๆ ขึ้นนี้ ผู้เขียนจึงโทรศัพท์ไป

ปรึกษากับเจ้า “โดณัฏ” เพื่อนอิสลามคนหนึ่งซึ่งเคยเรียนภาษามอญมาก่อน และก็เป็นผู้สนทนารวบรวมเสียงรามัญด้วย โดณัฏได้ให้คำปรึกษาเชิงภาษาศาสตร์ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียนมาก ก็ต้องขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ อย่างไรก็ตามในส่วนหนึ่งของการสนทนา เจ้าโดณัฏพูดถึงหลักไวยากรณ์ภาษามอญออกมาประโยคหนึ่งว่า “คิดดูสิ ภาษามอญเนี่ย สระอิ กับ สระอุ ยังมาอยู่ในคำเดียวกันได้เลย ฮ่า ฮ่าฮ่า...”

ประโยคนั้นทำให้ผู้เขียนทำตาโต ระลึกได้ทันที ถึงคำถามที่เพื่อนเคยถามไว้เมื่อ ๒-๓ ปีก่อนแต่ไม่ได้เฉลยว่า “ภาษาอะไรที่สระอุ และ สระอิ อยู่ในคำเดียวกันก็ยังออกเสียงได้”

และคำตอบก็คือ “ภาษามอญ” ที่ผู้เขียนพยายามเรียนและหัดออกเสียงให้ออกมา “จากหัวใจ” อยู่เนือง

แบบนี้สุภาษิตไทยเขาเรียกว่า “จุดได้ดำตอ” ละสินี

ปล. ใครที่ไม่เข้าใจตอนจบ กรุณากลับไปอ่านย่อหน้าแรกอีกครั้ง และหากท่านใดต้องการแสดงความคิดเห็นกับบทความนี้ หรือต้องการจะให้กำลังใจผู้เขียนและเพื่อนร่วมชั้นในการเรียนภาษามอญ กรุณาส่งอีเมลล์มาได้ที่ jib_bp@yahoo.com นะคะ

เชิงอรรถ

^๖ กรรณิการ์ วัฒนเกษม, (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการอบรมการอ่านและการเขียนอักษรธรรมล้านนา. ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. (เอกสารอัดสำเนา).

^๗ ณัฐพล จันทรงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. นางสาวชนิษฐา คันธะวิชัย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องบัณฑิตศึกษา สาขาจารึกภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, สัมภาษณ์เมื่อ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑.

บุญส่งด้ามปืน

จำหน่าย และรับสั่งทำตามออเดอร์ ด้ามปืนยาว
ด้ามปืนพก ทั้งชนิดลูกไม้ และออโตเมติก
ผลิตจากไม้จันทน์ที่แกร่งและลวดลายสวยงาม
ภายใต้มาตรฐานอุตสาหกรรม
โดยโรงงานชั้นนำของเมืองไทย

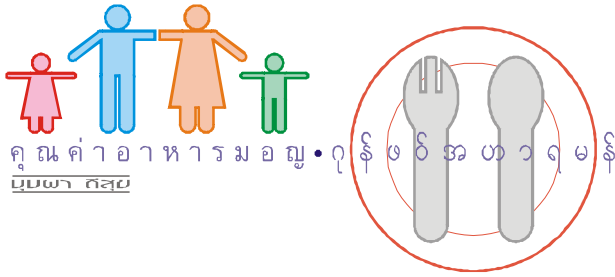
บุญส่ง โคมลอย

๗๐/๓ หมู่ ๔ ต.คลองควาย อ.สามโคก

จ.ปทุมธานี ๑๒๑๖๐

โทรศัพท์.

๐-๒๕๕๓-๑๔๗๐, ๐-๒๕๗๗-๒๖๘๘, ๐๘๑ ๖๒๙ ๔๔๔๔

โภชนาการ

(1-2)

เมื่อฉบับที่แล้วเราได้กล่าวถึงวิธีปรุงน้ำปลาทรงเครื่องหรือน้ำปลายำ คราวนี้เราลองมาดูคุณค่าอาหารของส่วนประกอบในแต่ละชนิดกันหน่อยนะคะ แกงถั่วเขียวกับใบมะขามอ่อนหรือใบมะยมอ่อน หอมถั่วเขียวกับรากกระชาย เจริญอาหาร และยังได้ประโยชน์อีกมากมาย เช่น

ถั่วเขียว มีคาร์โบไฮเดรตเชิงซ้อน โยอาหารชนิดละลายน้ำ โยอาหารชนิดไม่ละลายน้ำ โปรตีน แคลเซียม แมกนีเซียม ซีลีเนียม สังกะสี โฟเลต วิตามินบี ๖ บี ๑๒ วิตามินอี วิตามินเค ถั่วเขียวมีวิตามินและเกลือแร่อื่นๆ อีกมาก ถั่วเขียวมีไขมันต่ำกว่าเนื้อสัตว์ ประโยชน์อันมากมายของโยอาหารชนิดละลายน้ำ แคลเซียม วิตามินบี ๑๒ และโฟเลตได้กล่าวแล้ว ในที่นี้จะกล่าวถึงคุณค่าหรือประโยชน์ของคาร์โบไฮเดรตเชิงซ้อน โยอาหารชนิดไม่ละลายน้ำ โปรตีนจากถั่วเขียววิตามินบี ๖ วิตามินอี วิตามินเค ซีลีเนียมและสังกะสีเท่านั้น

คาร์โบไฮเดรตเชิงซ้อน คาร์โบไฮเดรตคืออาหารจำพวกแป้งและน้ำตาล ซึ่งให้พลังงาน ถ้ารับประทานคาร์โบไฮเดรตมากจะสะสมและเปลี่ยนรูปเป็นไขมัน เช่น ไตรกลีเซอไรด์ ทำให้อ้วนและเกิดโรคต่างๆ ได้ แต่คาร์โบไฮเดรตเชิงซ้อน ได้แก่ ข้าวกล้อง ขนมอบังโฮลวีท ถั่วต่างๆ เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการลดน้ำหนักและผู้ป่วยเบาหวาน (ควรรับประทานถั่วไม่เกินวันละ ๑ กำมือ) ร่างกายจะเผาผลาญคาร์โบไฮเดรตเชิงซ้อนช้าๆ ทำให้อิ่มเร็ว อิ่มทน ร่างกายมีพลังงานสม่ำเสมอ ทำให้น้ำตาลในเลือดเพิ่มขึ้นช้าๆ

โยอาหารชนิดไม่ละลายน้ำ ทำให้อิ่มเร็ว อิ่มทน เหมาะในการลดน้ำหนัก โยอาหารชนิดนี้ไม่สามารถดูดซึมหรือลดปริมาณน้ำตาลและคอเลสเตอรอล แต่จะช่วยให้ของเสียเคลื่อนผ่านกระเพาะอาหารและลำไส้เร็วขึ้น จึงป้องกันอาการท้องผูก

โปรตีน โปรตีนจากถั่วเขียวและถั่วเมล็ดแห้งอื่นๆ เป็นโปรตีนซึ่งมีกรดอะมิโนสูงมาก (กรดอะมิโนเป็นตัวเชื่อมโปรตีนมีกรดอะมิโนจำเป็นและไม่จำเป็น กรดอะมิโนจำเป็นคือกรดอะมิโนที่ร่างกายไม่สามารถสร้างขึ้นได้เพียงพอต่อความต้องการ

ของร่างกาย จึงต้องได้รับจากอาหาร) ถั่วต่างๆ มีกรดอะมิโนแต่ละชนิดไม่เท่ากัน และไม่ครบทุกตัวเหมือนเนื้อสัตว์ โปรตีนจากเนื้อสัตว์และจากพืชช่วยให้ร่างกายกระปรี้กระเปร่า แข็งแรง พร้อมต่อการเจริญเติบโตและทำงานได้ตามปกติ ถ้าต้องการโปรตีน แต่ไม่อยากจะกินเนื้อสัตว์ ไม่เป็นโรคไขมันในเลือดสูง โรคหัวใจ สมอขนาดเล็ก ควรรับประทานโปรตีนจากถั่วหรือผลิตภัณฑ์จากถั่วหลากหลายชนิด เช่น ถั่วเขียว ถั่วดำ ถั่วแดง ถั่วเหลือง เต้าหู้ น้านมถั่ว เต้าสั่ว เต้าฮวย (ไม่หวาน) แทนโปรตีนจากเนื้อสัตว์ (ยกเว้นปลาและไก่ส่วนอก) ควบคู่กับข้าวกล้อง หรือขนมปังโฮลวีท ผสมผสานให้สอดคล้องกัน เพื่อจะได้กรดอะมิโนครบถ้วนเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย ตัวอย่าง เช่น ถั่วเหลือง มีกรดอะมิโนที่จำเป็นครบถ้วน เพียงแต่มีเมทไธโอนีนน้อย จึงควรรับประทานควบคู่กับข้าวกล้อง ซึ่งมีเมทไธโอนีนเหลือเฟือ แต่ขาดไลซีนซึ่งมีมากในถั่วเหลือง ดังนั้นถ้ารับประทานถั่วเหลืองหรือผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลือง ควบคู่กับข้าวกล้องก็จะได้กรดอะมิโนครบถ้วน

วิตามินบี ๖ ช่วยป้องกันอาการคลื่นไส้ วิงเวียน ป้องกันโรคเครียด กังวล และซึมเศร้า หงุดหงิด ป้องกันการแก่ก่อนวัยช่วยสร้างไนอาซิน ซึ่งเป็นวิตามินบีชนิดหนึ่งที่จำเป็นในการเผาผลาญพลังงาน ช่วยการทำงานของระบบประสาทและระบบย่อยอาหาร ช่วยให้สุขภาพของผิวหนังดี และช่วยควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดและอาจช่วยเรื่องหลอดเลือดได้

วิตามินอี ถั่วเขียวมีวิตามินอีที่ได้จากธรรมชาติ จึงมีสารต้านอนุมูลอิสระ ทำงานร่วมกับวิตามินซี ช่วยป้องกันและละลายลิ่มเลือด จึงป้องกันหลอดเลือดอุดตัน ไม่ทำให้หัวใจขาดเลือดเป็นอัมพาต ช่วยเยียวยาเนื้อเยื่อในผู้ป่วยเบาหวานให้เป็นปกติ วิตามินอีป้องกันการอ่อนเพลียทำให้ดูอ่อนเยาว์ ป้องกันการแท้งบุตร วิตามินอีหากใช้ร่วมกับวิตามินเอจะทำให้ร่างกายต้านมลพิษในอากาศได้มากขึ้น

วิตามินเค บำรุงกระดูก ช่วยให้เลือดแข็งตัว เหมาะกับผู้ที่ที่มีเลือดออกง่าย

ซีลีเนียม เป็นสารต้านอนุมูลอิสระตัวหนึ่งเช่นเดียวกับวิตามินอีที่ได้จากธรรมชาติ วิตามินซีและเบต้าแคโรทีน จึงสามารถป้องกันและทำลายสารก่อมะเร็ง ซีลีเนียมป้องกันภาวะมีบุตรยาก ทำให้สุขภาพของผิวหนังดีและลดอาการของวัยหมดประจำเดือน

และแล้วหน้ากระดาษก็หมดลงอีกเช่นเคย คุณค่าทางอาหารของการรับประทานน้ำปลายำยังมีอีกมาก คราวหน้ามาอ่านกันต่อนะคะ สวัสดีค่ะ...

เรือนครัว ๐๖๕

๓. ผลิตน์ จันทรแบบ

ÍÐÁÍ · ÌÒÀ°Í

မရောက်ကိုစီ
($\tilde{A} \cdot \tilde{N} \tilde{A} \cdot \tilde{A} \cdot \tilde{I}$)

ช่วงลมนหนาวเพิ่งสะบัดพลีวับหายไป ได้ไอดินกลิ่นขึ้น
ของเม็ดฝนชะช่อมะม่วงเมื่อเดือนก่อน และเพื่อกระตุ้นจิตใจให้
ผื่นทนกับบรรยากาศที่ดูอึมครึม ทั้งการบ้านการเมือง และเมฆฟ้า
ก้อนฝน รายการอาหารของเราก็คงต้องมีการพลิกแพลงกันหน่อย
เป็นเพียงของกินพื้นบ้านเรียบง่าย มีมานานนับแต่โบราณ คนรุ่น
พ่อรุ่นแม่เล่าว่า เกิดมาก็เห็นปู่ย่าตายายทำกินกันกันครัวอยู่แล้ว
ดังปรากฏว่า พรึกกับเกลือ ได้มีปรากฏอยู่ในบทกลอนของสุนทรภู่
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๓๘๕ ขณะที่สุนทรภู่อุปสมบทอยู่ที่วัดเทพธิดาราม
ได้เกิดความฝันประหลาด และได้แต่งออกมาเป็นคำกลอนอัน
ไพเราะ ความว่า

“**ἄλλοι ἄνθρωποι, ὁ γὰρ ἄνθρωπος**
ἀπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀκούει
τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου
καὶ λέγει· Ὁ κύριός μου ἐστίν·
καὶ ὁ κύριός μου ἐστίν...”

ซึ่งในปัจจุบันแม้จะหากินได้ยาก แต่ก็ถือว่ายังเก้ไก่ และ
เพื่อเป็นการเพิ่มสีสันในศิลปะของการกิน ฉบับนี้จึงขอแนะนำ
“พริกกับเกลือ”

[illegible][illegible]

ÀS MÃES

À Á Â Ã Ä Å Æ Ç È É	ñ ñ	À Á
Ê Ë Ì Í Î Ï Ñ Ò Ó		À Á
Ô Õ Ö × Ø Ù Ú Û Ü		À Á
Ý Þ ß à á â ã	ñ ñ	À Á

[illegible]

ÆŒǼǾ

3. $\tilde{A} \subset \tilde{N} \rightarrow \tilde{A} \times \tilde{I} \xrightarrow{\tilde{c}} \tilde{A} \times \tilde{B} \xrightarrow{\tilde{d}} \tilde{N} \rightarrow \tilde{S} \xrightarrow{\tilde{f}} \tilde{S} \times \tilde{I} \xrightarrow{\tilde{g}} \tilde{E} \times \tilde{I}$
 $\tilde{E} \times \tilde{I} \xrightarrow{\tilde{h}} \tilde{A} \times \tilde{I} \xrightarrow{\tilde{c}} \tilde{A} \times \tilde{B} \xrightarrow{\tilde{d}} \tilde{N} \rightarrow \tilde{S} \xrightarrow{\tilde{f}} \tilde{S} \times \tilde{I} \xrightarrow{\tilde{g}} \tilde{E} \times \tilde{I}$

